

پدې ګڼ ګڼې

جریده

رسمی

شماره فوق العاده به مناسبت

انتشار قانون اساسی

افغانستان

د افغانستان پادشاهی دولت رسمی خبرونه

پرله پسی ګڼه (۱۲)

۱۳۴۳ هجری شمسی کال

شنبه دمیزان (۱۱)

قانون اساسی افغانستان

فهرست

د بیاچه	فصل اول
د دولت	فصل دوم
پادشاه	فصل سوم
حقوق و وظائف	فصل سوم
اساسی مردم	فصل چارم
شوری	فصل پنجم
لویه جرگه	فصل ششم
حکومت	فصل هفتم
قضاء	فصل هشتم
اداره	فصل نهم
حالت اضطرار	فصل دهم
تعدیل	فصل یازدهم
احکام انتقالی	

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند تو انا و داد گر

خدای په نامه

بمنظور تنظیم حیات ملی افغانستان مطابق به مقتضیات عصر

م د ملی ثقافت او تاریخ د پښتو

و بر اساس واقعات تاریخ و فرهنگ ملی.

سده شصت د پاره.

بمنظور تأمین عدالت و مساوات .

ه کولو د پاره .

بمنظور تطبیق دیموکراسی سیاسی - اقتصادی و اجتماعی .

جامعی دیموکراسی د تطبیق د پاره ،

بمنظور تنظیم شئون و ارکان دولت برای تأمین آزادی و رفاه

سائی او د عمومی نظم د ساتنی

و کارنو د سده شصت د پاره .

لومړی فصل دولت

لمړۍ ماده- افغانستان یو مشروطه باچائی، خپلواک، یوموتی اونه بیلیدونکی دولت دی. ملی حاکمیت په افغانستان کېنې په ملت پورې تعلق لری.

د افغانستان ملت ټول هغه افراد دی چه د قانون له حکمه سره سم د افغانستان د دولت تابعیت لری. د دې افرادوپه هریو فرد باندي د افغان د کلمې اطلاق کېږي.

دوهمه ماده- د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دینی شعایر د دولت له خوا د حنفی مذهب د حکمونو سره سم پرځای کېږي.

د ملت هغه کسان چه مسلمانان نه دی په هغو حدودو کېنې دننه چه د چال چلند او عامی هو ساینی په باب قوانین ټی بڼی آزاد دی چه خپل مذهبی مراسم په ځای کړی.

درېمه ماده- د افغانستان د ژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی.

څلورمه ماده- د افغانستان بیرغ له دریو ټوټو جوړ دی چه رنگونه ټی تور، سور او شین دی او یو هومره ولاړې څنګ په څنګ د کینې خوانه په بڼی لورې تللی دی.

د هر رنگ ساره ټی داوږدود نیمایي هومره دی. په مینځ کېنې یی په سپین رنگ د محراب او منبر نشان لکیدلی دی چه دواړو خواوته ټی دوه بیرغونه ولاړدی اوله دواړو غاړو ټی دغمو دوه وزی چا پیردی.

پنځمه ماده- د افغانستان پایتخت د کابل ښاردی.

دوهم فصل باچا

شپږمه ماده- په افغانستان کېنې باچا د ملی حاکمیت ښکارندوی دی.

اوومه ماده- باچا د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو ساتنوال، د افغانستان د خپلواکۍ او د سیمې د تمامیت ساتونکی، د اساسی قانون ساتندوی او د ملی یووالی مرکز دی.

اتممه ماده- باچا باید د افغانستان له اتباعو، مسلمانان او په حنفی مذهب وی.

نهمه ماده- د باچا وظیفی او حقونه دادی:

- ۱- د افغانستان د اردو لویه مشری.
- ۲- د جنګ او اور بند اعلان.
- ۳- د لویې جرګې د اټرول او پرانستل.
- ۴- د شوری د عادی غونډې پرانستل.
- ۵- د شوری د فوق العاده غونډې د اټرول او پرانستل.
- ۶- د شوری د رنگول او دنووانتخاباتو د فرمان ویستل نوي انتخابات د شوری د انحلال د تاریخ نه په درې میاشتو کېنې دننه سرته رسیزی.

فصل اول دولت

ماده اول- افغانستان دولت پادشاهی مشروطه، مستقل واحد و غیر قابل تجزیه است.

حاکمیت ملی د افغانستان به ملت تعلق دارد.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت دولت افغانستان را مطابق به احکام قانون دارا باشند.

بر هر فرد از افراد مذکور کلمه افغان اطلاق میشود.

ماده دوم- دین افغانستان دین مقدس اسلام است. شعایر دینی از طرف دولت مطابق به احکام مذهب حنفی اجراء میگردد.

آن افراد ملت که پیرو دین اسلام نیستند در اجرای مراسم مذهبی خود در داخل حدود دیکه قوانین مربوط به آداب و آسایش عامه تعیین میکند، آزاد میباشند.

ماده سوم- از جمله زبان های افغانستان پښتو و دری زبان های رسمی میباشد.

ماده چهارم- بیرق افغانستان مرکب است از سه قطعه برنگهای سیاه، سرخ و سبز که بصورت عمودی باندازه های مساوی از چپ به راست در کنار هم واقع شده. عرض مقدار هر رنگ معادل نصف طول آنست. در وسط نشان محراب و منبر برنگ سفید جا دارد که در دو گوشه آن دو بیرق نصب و از دو طرف به دو خوشه گندم احاطه شده است.

ماده پنجم- پایتخت افغانستان شهر کابل است.

فصل دوم پادشاه

ماده ششم- د افغانستان پادشاه حاکمیت ملی را تمثیل میکند.

ماده هفتم- پادشاه حامی اساسات دین مقدس اسلام، حافظ استقلال و تمامیت ساحه، نگهبان قانون اساسی و مرکز وحدت ملی افغانستان میباشد.

ماده هشتم- پادشاه باید از تبعه افغانستان، مسلمان و پیرو مذهب حنفی باشد.

ماده نهم- پادشاه دارای حقوق و وظایف آتی میباشد:

- ۱- قیادت اعلاى اردوی افغانستان.
- ۲- اعلان حرب و متارکه.
- ۳- دایر کردن و افتتاح لویه جرګه.
- ۴- افتتاح اجلاس عادی شوروی.
- ۵- دایر نمودن و افتتاح اجلاس فوق العاده شوروی.
- ۶- منحل ساختن شوروی و اصدار فرمان انتخابات مجدد. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه از تاریخ انحلال شوروی انجام مییابد.

- ۷- توشیح قوانین و اعلام انفاذ آن .
- ۸- اصدار فرامین تقنینی .
- ۹- اعطای اعتبارنامه بغرض عقده معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون .
- ۱۰- توشیح معاهدات بین الدول .
- ۱۱- تعیین صدر اعظم و قبول استعفاي او - تعیین وزراء به پیشنهاد صدر اعظم و قبول استعفاي آنها .
- ۱۲- تعیین اعضای غیرانتخابی مشرانو جرگه و تعیین رئیس جرگه مذکور از جملهء اعضای آن .
- ۱۳- تعیین قاضی القضاة و اعضای ستره محکمه .
- ۱۴- تعیین و تقاعد قضاة و تعیین و تقاعد مامورین و صاحب منصبان عالی رتبه مطابق به احکام قانون .
- ۱۵- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی . تعیین نمایندگان دایمی افغانستان نزد موسسات بین المللی و قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی .
- ۱۶- اعلام حالت اضطرار و خاتمه دادن به آن .
- ۱۷- تخفیف و عفو مجازات .

ما ده دهم - سکه بنام پادشاه ضرب میشود .

ماده یازدهم - در خطبه ها نام پادشاه ذکر میگردد .

ماده دوازدهم - نشان از طرف پادشاه مطابق به احکام قانون اعطاء میشود .

اعطای نشان متضمن هیچ نوع امتیاز مادی نمیباشد .

ماده سیزدهم - مصارف پادشاهی در بودجه دولت مطابق به قانون مصارف پادشاهی تعیین میگردد .

ماده چاردهم - استفاده از صلاحیت های مندرج این فصل در داخل حدودی صورت میگیرد که احکام این قانون اساسی تعیین نموده است .

ماده پانزدهم - پادشاه غیر مسئول و واجب الاحترام است و با حضور اعضای خانواده پادشاهی ، حکومت و اعضای ستره محکمه در برابر جلسه مشترک هر دو جرگه شوری حلف آتی را بجامی آورد :

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خدای عظیم سوگند یاد میکنم که در کافه اعمال خرد خداوند جل جلاله را حاضر دانسته ، اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را حراست ، استقلال وطن ، تمامیت ساحه ، قوانین دولت و حقوق مردم را حفاظت کنم . و با استعانت از بارگاه پروردگار بر طبق احکام قانون اساسی افغانستان پادشاهی نمایم و مساعی خود را در راه سعادت و ترقی ملت افغانستان بکار برم .

۷- دقوانینو بنکوال اودهغو دجاری کولو اعلام .

۸- دتقیننی فرمانونو ویستل .

۹- دقانون د حکمونوسره سم دبین الدول معاهدو دتروندپاره اتبارلیک ورکول .

۱۰- د بین الدول معاهد و بنکوالل .

۱۱- د صدر اعظم تـاکل . دهغه استعفاء منل .
د صدر اعظم په پیشنهاد دوزیرانو تـاکل اود وزیرانو استعفاء منل .

۱۲- دمشرانو جرگی د غیرانتخابی غړوتـاکل اود دغی جرگی دغړوله مانع نه درئیس تـاکل .

۱۳- د قاضی القضاة اوستری محکمی دغړوتـاکل .

۱۴- دقانون د حکمونوسره سم د قاضیانو او عالی رتبه مامورینو او منصبدارانو تـاکل او تقاعد کول .

۱۵- په بهرنو ملکونو کښی دافغانستان دسیاسی نمایندگیو د مشرانو تـاکل . په بین المللی موسسو کښی دافغانستان ددایمی نمایندگانو تـاکل اود بهرنو ملکونو دسیاسی نمایندگانو باورلیک منل .

۱۶- د اضطرار د حالت اعلام کول او ختمول .

۱۷- د جزاء کمول او بښل .

لسمه ماده - سیکه د باچا په نامه وهله کیږی .

یوولسمه ماده - په خطبو کښی د باچا نوم اخستل کیږی .

دوولسمه ماده - نشان دقانون د حکمونوسره سم د باچا له خوا ورکول کیږی . دنیشان په ورکړه پوری هیڅ قسم مادی ښیکښه ترلی نه وی .

دیارلسمه ماده - د باچائی دربار لکنیت د باچائی لکنیتونو دقانون سره سم د دولت په بودجه کښی تـاکل کیږی .

خوارلسمه ماده - په دی فصل کښی چه خومره صلاحیتو نه راغلی دی له هغونه په هغو حدودو کښی دننه استفاده کیږی چه ددی اساسی قانون حکمونو ښودلی دی .

پنځولسمه ماده - باچانه پوښتیدونی دی او لمانځنه ئی واجب ده اودی د باچائی کورنی اود حکومت اوستری محکمی دغړو په مخکښی دشوری ددوار وجرگود مشترکی غونډی په وړاندی داسی لوړه کوی :

بسم الله الرحمن الرحيم

دلوی خدای په نامه لوړه کوم چه په خپلو تولو چارو کښی به خدای جل جلاله حاضر کښم . داسلام د سپیڅلی دین د اساسو نوساتنه او داساسی قانون حمایت به کوم . دهیواد د خپلو اکی او دسیمی تمامیت ، د دولت قوانین اود خلکو حقونه به ساتم اود لوی خدای له درباره د مرستی په غوښتو به د افغانستان د اساسی قانون د حکمونوسره سم باچاهی کوم او خپل تول کونښښ به د افغانستان د ملت د لوړتیا اوسو کالی په لاره کښی په کاراچوم .

ماده شانزدهم - پادشاهی افغانستان در خانوادۀ اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بر حسب احکام این قانون اساسی انتقال مینماید.

ماده هفدهم - هرگاه پادشاه اراده استعفاء بنماید به مجلس مرکب از رئیس اولی جرگه، رئیس مشرانو جرگه، صدراعظم قاضی القضاة و وزیر دربار پادشاهی اطلاع داده بعد در خلال مدت هفت روز لویه جرگه را دایر میکند و استعفاءی خرد را شخصاً یا توسط وزیر دربار به جرگه مذکور ابلاغ مینماید. در صورتیکه لویه جرگه تصدیق نماید که استعفاء از اراده پادشاه نشأت نموده از تاریخ تصدیق آن استعفاءی پادشاه نافذ شمرده میشود.

ماده هژدهم - در موقع استعفاء یا وفات پادشاه - پادشاهی به پسر بزرگش انتقال مینماید.

در صورتیکه پسر بزرگ پادشاه واجد شرایط پادشاهی که در این قانون اساسی ذکر گردیده نباشد پادشاهی به پسر دوم او و همچنان الی آخر انتقال میکند.

ماده نوزدهم - هرگاه پادشاه وفات کند یا استعفاء نماید و پسری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد، پادشاهی به بزرگترین برادر پادشاه انتقال مینماید. در صورتیکه بزرگترین برادر پادشاه واجد شرایط نباشد پادشاهی به برادری که از نظر سن میان برادران بلافاصله بعد از وقوع باشد و همچنان الی آخر انتقال می یابد.

در صورتیکه پادشاه برادری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد جانشین پادشاه از جمله بازماندگان پسری اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید انتخاب میگردد. درین حالت انتخاب پادشاه توسط مجلسی مرکب از لویه جرگه، حکومت و اعضای ستره محکمه صورت میگیرد. این مجلس در صورت وفات در خلال مدت پانزده روز از تاریخ وفات و در صورت استعفاء در خلال مدت هفت روز از تاریخ نفاذ آن از طرف صدراعظم دایر میشود. تصمیم این مجلس به اکثریت ارای اعضای حاضر اتخاذ میگردد و بعد از موافقت شخص که بحیث پادشاه انتخاب شده نافذ شمرده میشود. از تاریخ وفات پادشاه یا نفاذ استعفاء او تا انتخاب جانشین پادشاه، وزیر دربار نایب پادشاه شناخته میشود.

ماده بیستم - هنگامیکه پادشاه اراده سفر بخارج مملکت بنماید یک

یا چند نفر را بحیث وکیل خود تعیین میکند. شخص یا اشخاص مذکور در غیاب پادشاه بوکالت از او امور پادشاهی را در حدود صلاحیتی که از طرف پادشاه به او داده میشود بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا مینماید.

شپا رسمه ماده - د افغانستان با چائی ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمه دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید په کورنی کښی اهو نه بل ته پاتی کیزی .

اوولسمه ماده - که چیری با چادا استعفاء تکل او کاندی نود و اسی جرگی له مشر، د مشرانو جرگی له مشر، صدراعظم، قاضی القضاة او با چائی دربار له وزیر نه جوړه مجلس ته خبر ور کوی بیا په او و ورځو کښی دننه دننه لویه جرگه دایر وی او خپله استعفاء پخپله یا د دربار د وزیر په لاس جرگی ته وړاندې کوی. که لویه جرگه تصدیق و کړي چه با چا په خپله خوښه استعفاء کړی ده نود دغی جرگی د تصدیق له تاریخ نه د با چا استعفاء نافذه گڼل کیزی . اتلسمه ماده - د با چادا استعفاء یا مړینی په وخت کښی با چائی دهغه مشر ځوی ته پاتی کیزی .

که چیری د با چا په مشر ځوی کښی هغه شرطونه پوره نه ووجه په دې اساسی قانون کښی ښودل شوی دی نو بیا با چائی دهغه دوهم ځوی او همداسی ورپسی نور و ځامنو ته پاتی کیزی .

نولسمه ماده - که چیری پا چا مړیا استعفاء و کړی او د با چائی په شرطونو برابر ځوی ونه لری نو با چائی د با چا په ورو ښو کښی تر ټولو مشر ورو ته پاتی کیزی .

که چیری د با چا په مشر ورو کښی د با چائی شرطونه پوره نه وی نوده ته چه کوم یو ورو د عمر په لحاظ زیات نژدې وی با چائی هغه ته پاتی کیزی او همدغسی تر اخره درومی. که چیری با چادا با چایی په شرطونو برابر یو ورو هم ونه لری نو په ځای ناست به ئی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره غوره کیزی. په داسی حالت کښی د با چا انتخاب د لویې جرگی، دسترې محکمی له غرو او د حکومت نه دیو جوړ شوی مجلس له خوا کیزی .

که با چا مړ و نو د مجلس به د مړینی دورځی له تاریخه په پنځلسو ورځو کښی دننه او که استعفاءی کړی وه نو د نافذ کیدو د تاریخ نه پس په او و ورځو کښی دننه د صدراعظم له خوا جوړیزی . په دې مجلس کښی فیصله د حاضر و غرو درایو په اکثریت کیزی او فیصله دهغه چا له منښت نه پس چه د با چا په حیث غوره شوی دی نافذه گڼل کیزی .

د با چا د مړینی یا د استعفاء د نافذ کیدو له نیتی نه دهغه د جانشین تر غوره کیدو پورې د دربار وزیر د با چا نایب گڼل کیزی .

شلسمه ماده - کله چه با چا د هیواد نه د باندې د سفر تکل و کړی نو یو یا څو کسه دخپل وکیل په توگه ټاکي .

دغه کس یا کسان د با چا په غیاب کښی دهغه والک اختیار په حدودو کښی دننه چه با چا ورته ور کړې با چائی چارې ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمی د با چا په وکالت پرځای کوی .

دغه کسان دو کیل په توگه نه شی تیا کل کیدی :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- د اولسی جرگی مشر .
- ۳- د مشرانو جرگی مشر .
- ۴- قاضی القضاات .

اشخاص ذیل بحیث وکیل تعیین نمیشوند :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- رئیس اولسی جرگه .
- ۳- رئیس مشرانو جرگه .
- ۴- قاضی القضاات .

یو ویشتمه ماده - که چه باچا مرشی او د هغه په خای ناست لادخپل عمر

شل کاله پوره کړی نه وی نو ترڅو پورې چه دغه عمر ته رسیزی ملکه د باچائی چارو نیابت په غاړه اخلی . که چیرې ملکه نه وی نو هغه مجلس چه په نولسمه ماده کښی یاد شوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره یو کس د باچا دنائب په توگه غوره کوی .

ماده بیست و یکم - هر گاه پادشا وفات کند وجانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تامو قعیکه سن مذکور را تکمیل میکند ملکه نیابت پادشاه را به عهده میگیرد . در صورتیکه ملکه وجود نداشته باشد مجلسیکه در ماده (نزد هم) ذکر گردید شخصی را از جمله بازماندگان پسرى اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث نایب پادشاه انتخاب میکنند .

دوه ویشتمه ماده - که چه باچا استعفاء و کړی او د هغه پر خای ناست

دخپل عمر شل کاله نه وی پوره کړی نو ترڅو پورې چه دی دغه عمر ته رسیزی هغه مجلس چه په نولسمه ماده کښی یاد شوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره یو کس د باچا دنائب په توگه غوره کوی .

ماده بیست و دوم - هر گاه پادشاه استعفاء نماید وجانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تامو قعیکه سن مذکور را تکمیل میکند مجلسیکه در ماده نزد هم ذکر گردیده شخصی را از جمله بازماندگان پسرى اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث پادشاه انتخاب مینماید .

درویشتمه ماده - د باچا نایب او وکیل باید هغه شرطونه ولری چه په اتمه ماده کښی راغلی دی .

د باچا نایب باچائی چاری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمی پر خای کوی .

ماده بیست و سوم - نایب و وکیل پادشاه باید واجد شرایط مندرج

ماده هشتم باشد .
نایب پادشاه او وکیل پادشاهى را بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا میکنند .
در صورتیکه ملکه نیابت پادشاه را بعهده داشته باشد از صلاحیت مندرج فقره دوم ماده نهم به مشوره حکومت استفاده میکنند .

که د باچا نیابت د مالکي په غاړه وی ملکه د هغه صلاحیت نه چه د نهمی مادې په دوهمه فقره کښی یاد شوی دی د حکومت په مشوره استفاده کوی .

د باچا نایب چه څو پورې دا عهده په غاړه اری په بل شغل باندي بوختیدلی نه شی .

نایب پادشاه نه یو اندر مدت تصدی این عهده به شاغل دیگر اشتغال ورزد .

هغه څوک چه ددی اساسی قانون دیو ویشتمی او دوه ویشتمی مادى د حکمونو له مخه د باچا دنائب په توگه تیا کل کیزی هیڅکله د افغانستان د باچا په توگه انتخابیدلی نه شی .
د باچائی نیابت په دوره کښی ددی اساسی قانون د باچا د فصل هغه مادى چه پر خای ناست پورې تعلق لری تعدیل کیدلی نه شی .

شخصیکه بر حسب احکام مواد بیست و یکم و بیست و دوم این قانون اساسی به صفت نایب پادشاه تعیین میگردد هیچگاه بحیث پادشاه افغانستان انتخاب نمیشود .

د دوره نیابت پادشاهى مواد مربوط به جانشین فصل پادشاه این قانون اساسی تعدیل نمیشود .

خلیرویشتمه ماده - د باچا ځوی ، لور ، ورور ، خور او ددوی ښځی

او مرونه او ځامن اولوښی او د باچا تره او د تره ځامن باچائی کورنی ده د دولت په رسمی تشریفاتو کښی باچائی کورنی په باچا او ملکه پسی جوخت ځای نیسی .

ماده بیست و چارم - پسرودخترو یرا درخواهر پادشاه وازواج

وزوجات و ابناء و بنات شان وعم و ابنای عم پادشاه خانواد پادشاهى را تشکیل میدهند .
در تشریفات رسمی دوات خانواد پادشاهى بعد از پادشاه و ملکه اخذ و توقع مینماید .
مصارف خانواد پادشاهى در بودجه مصارف پادشاهى تعیین میشود .

د باچائی کورنی لکښت د باچائی لکښتونو په بودجه کښی تیا کل کیزی لقبونه یوازې د باچائی کورنی د پاره دی او د قانون د حکمونو سره سم تیا کل کیزی .

القاب مختص به خانواد پادشاهى میباشد و مطابق به احکام قانون تعیین میگردد .

د باچائی کورنی غړی په سیاسى گوندونو کښی کېدون نه کوی او دغه وظیفی په غاړه نه اخلی :

- ۱- صدارت عظمی او وزارت .
 - ۲- دشوری غړیتوب .
 - ۳- دستوری محکمى غړیتوب .
- ۱- صدارت عظمی او وزارت .
 - ۲- عضویت شوری .
 - ۳- عضویت ستره محکمه .

د باچاهی کورنی غری خپل حیثیت د باچاهی کورنی دغری په صفت ترڅو چه ژوندی وی ساتی .

دریم فصل

د خلکو اساسی حقونه

او وظیفی

پنځه ویشتمه ماده - د افغانستان ټول خلک بی له هیڅ قسم تبعیض

او امتیاز د قانون په وړاندی یوشان حتمونه او وظیفی لری .

شپږ ویشتمه ماده - آزادی دانسان خدای ورکری حق دی .

دا حق بی دنورو له آزادی او عمومی بڼیکرونه چه قانون

ښودلی دی نوری پولی نه لری .

دانسان آزادی او کرامت د بلوسی نه په امن دی

او بیلتون نه قبلوی .

هیڅ کره جرم نه گنبل کیزی مگر هله چه دیر داسی قانون په موجب

جرم و بلل شی چه ددغی کار له کولو نه محکمینی نافذ شوی وی .

هیچا ته سزا نه شی ور کوله کیدی مگر هله چه یوی واکمنی محکمی

پری دښکاره او حضوری محاکمې نه پس حکم صادر کری وی .

هیچا ته جزا نه شی ور کول کیدی مگر دهغه قانون د حکم سره

سم چه ددغه تهمینی کار له کولو نه رومی نافذ شوی وی .

هیڅوک بی د قانون له حکم تعقیب کیدی یا نیول کیدی نه شی

هیڅوک توقیف کیدی نه شی مگر دواکمنی محکمی د حکم او

د قانون د حکم نوسره سم .

دغاری خلاصون اصلی حالت دی - خو پوری چه تورن د محکمی

له خوا په قطعی پریکړه محکوم علیه نه شی بیگناه گنبل کیزی .

جرم د هر چا خپل ځانی شی دی د تورن تعقیب - نیول -

توقیف اوسزا ور کول بل هیڅ چاته نه ور ځیزی .

دانسان کړول جواز نه لری . هیڅوک نشی کولی چه حتی له چانه

د حقایقو د څرگندولو په غرض هم هغه و کړوی او یایی د کړولو

امر ور کړی که څه هم دغه سری د تعقیب لاندی وی یا نیول

شوی یا توقیف شوی یا پری د سزا حکم ختلی وی .

له انسانی کرامت نه مخالفه سزاتو کل جواز نلری .

هغه اظهار چه له تورن یا بل سری نه په اکراه واخستی شی

اخبار نه لری .

په جرم بانندی اقرار کول هغه اعتراف ته وائی چه

تورن ئی په روغ عقل او په خپله خوښه دهغه جرم په کولو بانندی

چه د قانون له مخه په ده پوری تړل شوی وی دیوی واکمنی

محکمی په وړاندی وکړی .

هرڅوک حق لری چه دهغه تور د لری کولو په غرض چه د قانون

له مخه پری تړل شوی وی د ځان د دفاع د پاره وکیل ونیسی .

دیوچا پوری کیدل د پوروری د آزادی د سابعید ویا کمید و

سبب کیدی نه شی .

د پورویستلو لاری چاری د قانون له خوراښودل کیزی .

هر افغان حق لری چه دخپل دولت د سیمی هر ځای ته لاری او هلاته

استوگنه غوره کری مگر بی له هغو ځایو څخه چه قانون منع

کړی وی . همدارنگه هر افغان حق لری د قانون د حکم نوسره سم

اعضای خانواده پادشاهی حیثیت خرد را بصفت عضو خانواده پادشاهی مادام الحیات حفظ میکنند .

فصل سوم

حقوق و وظائف اساسی مردم

ماده بیست و پنجم تمام مردم افغانستان بدون تبعیض و امتیاز در برابر

قانون حقوق و وظائف مساوی دارند .

ماده بیست و ششم آزادی حق طبیعی انسان است . این حق جز آزادی

دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم میگردد حدودی

ندارد .

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است و انفکاک

نمی پذیرد . دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان

مکلف میباشد .

هیچ عملی جرم شمرده نمیشود مگر به موجب قانونیکه

قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر بر طبق حکم

محکمه با صلاحیت که بعد از محاکمه علنی و حضوری صادر

گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر مطابق به احکام

قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان تعقیب یا گرفتار نمود مگر بر طبق

احکام قانون .

هیچکس را نمیتوان توقیف نمود مگر بر طبق حکم محکمه

با صلاحیت و مطابق به احکام قانون .

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم تا وقتیکه به حکم

قطعی محکمه محکوم علیه قرار نگیرد بیگناه شناخته میشود .

جرم يك امر شخصی است . تعقیب ، گرفتاری یا توقیف

متهم و تطبیق جزاء بر او به شخص دیگری سرایت نمیکند .

تعذیب انسان جواز ندارد . هیچکس نمیتواند حتی

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر ، اگر چه آن شخص

تحت تعقیب ، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزاء باشد

به تعذیب او اقدام کند یا مردهد .

تعیین جزائیکه مخالف کرامت انسانی باشد جواز ندارد .

اظهاریکه از متهم یا شخص دیگری وسیله اکراه بدست

آورده شود اعتبار ندارد .

اقرار بجرم عبارتست از اعترافی که متهم برضای کامل

در حالت صحت عقل به ارتکاب جرمیکه قانوناً باو نسبت

داده شده در حضور محکمه با صلاحیت مینماید .

هر شخص حق دارد برای دفع اتهامی که قانوناً باو

متوجه شده وکیل مدافع تعیین کند .

مدیون بودن يك شخص در برابر شخص دیگری موجب

سلب یا محدود شدن آزادی مدیون شده نمیتواند . طرز و

وسا ئل تحصیل دین توسط قانون تنظیم میگردد .

هر افغان حق دارد در هر نقطه از ساحه دولت خود سفر نماید

و مسکن اختیار کند مگر در مناطقیکه قانون ممنوع قرار داده

است . همچنین هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون

د افغانستان نه د باندې سفرو کړې او بيرته افغانستان ته راشي .
هيڅ افغان په افغانستان کښې دننه او د افغانستان نه د باندې
په شړلو محکومولى نه شي .

اووه ويشتمه ماده - هيڅ افغان د يو جرم په تور بهرني دولت ته سپارل
کيدې نه شي .

اته ويشتمه ماده - د هر چا توتوبى د بلوسى نه په امن دى - هيڅوک حتى
دولت هم دا وسيدونکى د اجازې يا د يوې واکمنى محکمی له
حکمه پرته او بى د هغو چالا تو او لارو چارو نه چه په قانون کښې
خرگندې شوي دي د چا توتوبى ته ننوتلى او هغه لتولى نه شي .
د خرگند جرم په وخت کښې مسئول مامور د يو چا توتوبى
ته بى دهغه يا د محکمی له مخکښى اجازې څخه پخپل مسؤليت
ننوتى شي او هغه لتولى شي خودغه مامور په دى مکلف دې چه
دور ننوتو يا لتولى نه پس د قانون د خړاپه نيودلى موده کښې
دنده د محکمی فيصله لاس ته راوړي .

نه ويشتمه ماده - ملکيت د بلوسى نه په امن دې .

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د يوې واکمنى محکمی د فيصلې
نه پرته مصادره کيدې نه شي .

د يو چا د ملکيت استملاک يوازې د عمومي ښيگر و د پارو د عادلانه
پيشکى په بدل کښې د قانون د حکمونو سره سم جواز لري .
هيڅ څوک بى له قانون نه د ملکيت له اخيستو او تصرف څخه منع
کيداي نښي . د ملکيت د استعمال لاره د عامو ښيگڼو د تاءمين
لپاره د قانون له پلوه تنظيم او ښودل کيږي .

د ځانې شتمنى پلټنه او دهغى اعلان يوازې د قانون په حکم
کيداي شي .

د باندې د ولتونه او اتباع په افغانستان کښې د عقارى مالونو
د ملکيت حق نلري . د بهر نو ملکونو په سياسى نمايندگيو باندې
د با المثل چال چلند په اساس او په هغو بين المللى موء سسبو باندې
چه افغانستان پکښې غړيتوب لري د حکومت په خوښه عقارى
مالونه پلورل کيداي شي .

دير شمه ماده - د هر چا د مخابراتى ازادى او پتوالى که په ليک وي که په
تيلگراف که په تيلفون او که په بله وسيله وي د بلوسى نه په امن دې .
د وات د چا د مخابراتى حق نلري مگر د يوې واکمنى
محکمی د فيصلې او د قانون د حکمونو سره سم .

په سملاسى حالاتو کښې چه قانون ښودلى دې مسئول مامور بى له
دى چه رو بهى ده محکمی نه اجازو واخلې په خپل مسؤليت کولى
شى چه مخابراتى و لتوي . دغه مامور په دې مکلف دې چه د پلټنې
څخه وروسته په هغه موده کښې چه قانون ښودلى ده د محکمی
فيصله حاصله کاندې .

يو د یر شمه ماده - د فکر او بيان ازادى د بلوسى نه په امن ده .

هر افغان حق لري چه د قانون د حکمونو سره سم په وينا ليکنه ،
تصوير او ياداسى نورو وسيلو خپل فکر خړگند کړي .

هر افغان حق لري چه مطابق د قانون د حکمونو سره سم بى

بخارج افغانستان سفر نمايدو به آن عودت کند .

هيچ افغان به تبعيد در داخل افغانستان و خارج از افغان نستان
محکوم نميشود .

ماده بيست و هفتم - هيچ افغان به علت اتهام به يك جرم به دولت خارجى
سپرده نميشود .

ماده بيست و هشتم - مسکن شخص از تعرض مصون است . هيچکس
به شمول دولت نمیتواند بدون اجازه ساکن يا حکم محکمه
با صلاحيت و بغير از حالات و طرز يکه در قانون تصريح شده به
مسکن کسى داخل شود يا انرا تفتيش نمايد .

در موارد جرم مشهود مامور مسئول ميتواند به مسکن شخص
بدون اجازه و يا اجازه قبلى محکمه به مسؤليت خود داخل
شود يا انرا تفتيش کند . مامور مذکور مکلف است بعد از دخول
يا اجراى تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين ميکند فيصله
محکمه را حاصل نمايد .

ماده بيست و نهم - ملکيت از تعرض مصون است .

ملکيت هيچ شخص بدون حکم قانون و فيصله محکمه با
صلاحيت مصادره نميشود .

استملاک ملکيت شخص تنها به مقصد تاءمين منافع عامه ، در
بدل تعويض قبلى و عادلانه بموجب احکام قانون مجاز ميباشد .
هيچکس از کسب ملکيت و تصرف دران منع نميشود مگر
در حدود قانون . طرز استعمال ملکيت به منظور تاءمين منافع عامه
توسط قانون تنظيم ورهنموني ميشود .

تفتيش و اعلان دارائى شخص تنها بحکم قانون صورت ميگردد .
دول و اتباع خارجى در افغانستان حق ملکيت اموال عقارى
ندارند . فروش عقار به نمايندگى هاي سياسى دول خارجى
بر اساس رويه با المثل و به موسسات بين الامالى ايکه دولت
افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت و مجاز
ميباشد .

ماده سييم - ازادى و محرميت مخابرات اشخاص چه بصورت مکتوب
باشد و چه بوسيله تلفون و تاگراف و يا وسايل ديگر از تعرض
مصون است .

دولت حق تفتيش مخابرات اشخاص را ندارد
مگر به موجب فيصله محکمه با صلاحيت و مطابق به احکام قانون .
در حالات عاجل - که در قانون تعريف ميگردد مامور مسئول
ميتواند بدون اجازه قبلى محکمه به مسؤليت خود به تفتيش
مخابرات اقدام کند . مامور مذکور مکلف است بعد از اجراى
تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين ميکند فيصله محکمه را
حاصل نمايد .

ماده سى و يکم - آزادى فکر و بيان از تعرض مصون است .

هر افغان حق دارد د فکر خود را بوسيله گفتار ، نوشته ، تصوير
يا امثال آن مطابق با حکام قانون اظهار کند .

هر افغان حق دارد مطابق با حکام قانون به طبع و نشر مطالب

دی چه لومړې ډول دولتي مقامونو ته وښيي چاپ او نشر کاندې. د عمومی چاپخانه نوډ تاسیس او د مطبوعاتو خپرولو اجازه او امتیاز د قانون د حکمو نوسره سم یوازې د افغانستان اتباعو او دولت ته ورکول کېږي.

دریډیو او ټیلیویژن، د عامو خپرونکو کارځیو تاسیس او چلول یوازې په دولت پورې اړه لري.

دوه ډیرشمه ماده - د افغانستان اتباع حق لري چه دروا او سوله ناکو مقصدونو د پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم د دولت د مخکنی اجازې نه پرته بی وسلې ټولنه وکاندي.

د افغانستان اتباع حق لري چه د مادي یا معنوی مقصدونو د پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم ټولنی جوړی کړي. د افغانستان اتباع حق لري چه د قانون په حکمونو برابر سپاسی گوندونه جوړ کړي خو په دې شرط چه:

۱/ د گوند هدف - فعالیت او هغه مفکورې چه د گوندونو تشکیلات پرې بناء شوی وي ددی اساسی قانون له ارزښتونو سره تناقض ونه لري.

۲/ د گوند تشکیلات او مالی درکونه په ډاگه وي.

هغه گوند چه د قانون په حکم برابر جوړ شوي وي د قانونی موجباتو او سترې محکمې له حکمه پرته رنګیدی نه شي.

درې ډیرشمه ماده - هر چا ته چه د ادارې له پلوه بی وجهه تاوان و وړي د تاوان داخیستلو حق لري او کولی شي چه د تاوان اخیستو د پاره په محکمه کېنې دعوي راو لاره کړي.

دولت دهغو حالونو نه پرته چه قانونی څرگندوي بی دواکمنی محکمې له حکمه دخپلو حقونو د تحصیل اقدام نشي کولی.

څلور ډیرشمه ماده - تعلیم د افغانستان د ټولو وگړو حق دی او د افغانستان د دولت او اتباعو له خو اوريا برابرېږي.

په دې برخه کېنې د دولت هدف یوې داسې مرحلې ته رسیدل دي چه د افغانستان د ټولو وگړو د پاره پکښې د قانون د حکمو نوسره سم دروزنی او ښوونې مناسبې آسانتیا وي راغونډې شي.

دولت مکلف دي چه په ټول افغانستان کې د پوهنی د متوازن تعمیم لپاره موثر پروگرام وضع او تطبیق کړي. د ښوونې اوروزنی لارښودنه او څارنه د دولت وظیفه ده.

لومړنی ښوونې د ټولو ماشومانو د پاره په هغو ځایونو کېنې چه وسیلې ئی د دولت له خوا برابرې شوي وي حتمی دي.

دلور او عمومی تعلیم د هغه سسوجوړول او چلول یوازی د دولت حق او وظیفه ده. د دې نه وراخوا د افغانستان اتباع حق لري چه اختصاصی یا دلیک لوست د ښوود پاره ښوونځی جوړ کړي. د داسې ښوونځیو د جوړونې شرطونه، تعلیمی نصاب او پکښې د زده کړی شرایط د قانون له پلوه ښودل کېږي.

حکومت کولی شي چه د قانون د حکمو نوسره سم خارجی کسانو ته د خصوصی ښوونځیو د جوړولو اجازه

بدون اړانه قبلی آن به مقامات دولتي بېر دازد

اجازه و امتیاز تاسیس مطابع عمومی و نشر مطبوعات تنها با اتباع و دولت افغانستان مطابق با حکام قانون داده میشود. تاسیس و تدویر دستگاه عامه فرستنده را دیو و تلویزیون مختص بدولت است.

ماده سی و دوم - اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلی

امیز بدون حمل سلاح مطابق به احکام قانون بدون اجازه قبلی دولت اجتماع نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند بمنظور تأمین مقاصد مادی یا معنوی مطابق به احکام قانون جمعیت ها تاسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند مطابق به احکام قانون احزاب سیاسی تشکیل دهند مشروط بر اینکه:

۱/ هدف و فعالیت حزب و مفکوره هائیکه تشکیلات احزاب روی آن بناء شده مناقض ارزش های مندرج این قانون اساسی نباشد.

۲/ تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد.

حزبیکه مطابق به احکام قانون تشکیل می یابد بدون موجبات قانونی و حکم ستره محکمه منحل نمیشود

ماده سی و سوم - هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره میباشد و میتواند برای حصول آن در محکمه دعوی اقامه کند.

دولت نمیتواند بجز در حالاتیکه قانون تصریح میکند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده سی و چهارم - تعلیم حق تمام افراد افغانستان است و بصورت مجانی از طرف دولت و اتباع افغانستان فراهم میشود. هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات مناسب تعلیم و تربیه برای همه افراد افغانستان مطابق به احکام قانون فراهم گردد.

دولت مکلف است برای تحمیل متوازن معارف در تمام افغانستان پروگرام موثری وضع و تطبیق نماید.

رهانونی و نظارت تعلیم و تربیه وظیفه دولت است. تعلیمات ابتدائی برای تمام اطفال در نقاطی که وسائل آن از طرف دولت تهیه شده حتمی میباشد.

تاسیس و اداره مؤسسات تعلیم عالی و عمومی تنها حق و وظیفه دولت است. د ر خارج این ساحه اتباع افغانستان حق دارند مکاتب اختصاصی و سواد آموزی تاسیس نمایند. شروط تاسیس، نصاب تعلیم و شرایط تحصیل در چنین مکاتب توسط قانون تنظیم میگردد.

حکومت میتواند مطابق به احکام قانون باشخاص

خارجی اجازه تأسیس مکاتب خصوصی بدهد. ازاین مکاتب تنها اشخاص خارجی میتوانند استفاده کنند.

ماده سی و پنجم - دولت موظف است پروگرام موثری برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو وضع و تطبیق کند.

ماده سی و هشتم - دولت موظف است در حدود توان خود وسائل وقایه از امراض و علاج آنرا بصورت متوازن برای همه افغانها تهیه کند. هدف دولت درین ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات صحی مناسب برای تمام افراد افغانستان فراهم گردد.

ماده سی و نهم - کار حق و فریضه هر افغانیست که قدرت اجرای آنرا داشته باشد.

هدف عمده قوانینی که برای تنظیم کار وضع میگردد رسیدن بمرحله ایست که در آن حقوق و منافع اصناف کارگران حمایت شود. شرایط مساعد کار فراهم گردد، روابط بین کارگران و کارفرمایان بصورت عادلانه و مترقی تنظیم یابد.

اتباع افغانستان به اساس اهلیت و بموجب احکام قانون بخدمت دولت پذیرفته میشوند.

انتخاب شغل و حرفه در داخل شرایطیکه قانون تعیین مینماید آزاد میباشند.

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولت باشد جواز ندارد. تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینی نمیشود که بمنظور تنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع میگردد.

ماده سی و هشتم - هر افغان مکلف است به دولت مالیه و محصول تادیه کند

هیچ نوع محصول و مالیه بدون حکم قانون وضع نمیشود.

اندازه مالیه و محصول و طرز تادیه آن با رعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعیین میگردد. این حکم در مورد اشخاص خارجی نیز تطبیق میشود.

ماده سی و نهم - دفاع از وطن وظیفه مقدس تمام اتباع افغانستان است

کافه اتباع افغانستان به اجرای خدمت عسکری مطابق به احکام قانون مکلف میباشند.

ماده چهلم - پیروی از احکام قانون اساسی، وفاداری و احترام به

پادشاه، اطاعت به قوانین، رعایت نظم و امن عامه، صیانت منافع وطن و اشتراک در حیات ملی وظیفه تمام مردم افغانستان میباشند.

فصل چهارم

شوری

ماده چهلم و یکم - شوری افغانستان مظهر اراده مردم آنست و از قاطبه ملت

نمایندگی می کند.

ورکری. دداسی بنوونخویونه یواخی خارجی کسان فایده اخستی شی.

پنځه دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه دملی ژبی پښتو د انکشاف او تقوی دپاره موثر پروگرام جوړ او تطبیق کری.

شپږ دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه ترخپله وسه تولو افغانانو لپاره په متوازن ډول دناروغیو دمخنیوې او علاج وسیلی برابرې کری. په دې برخه کې د دولت هدف یو داسی پروتیه رسیدل دی چه دروغتیا مناسبی اسانی پکښی د افغانستان د تولو وگړو دپاره برابرې شی.

اووه دیرشمه ماده - کار د افغان حق اود غاړې فرض دی چه دکولو وس ئی لری.

د کار د تنظیم دپاره چه کوم قوانین جوړ یزی دهغولوی هدف یوې داسی مرحلی ته رسیدل دی چه دکاریکرو دیلو بیلو د لوجقونه او ښیگری پکښی خوندی شی. د کار مناسب حالات را پیدا شی اود کاریکرو او کارفرمایانو ترمنځ روابط په عادلانه او پر مخ تللی ډول تینګ شی.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخی اود قانون د حکمونو سره سم د دولت د خدمت دپاره منل کیزی.

د کار او کسب غوره کول په هغو شرطونو کې دنده چه قانون تاکلی دی آزاد دی.

بیکار که د دولت دپاره هم وی ناروادی. د بیکار بندیز دهغو قوانینو د عملی کولو په لاره کې چه د عمومی ښیگری په نیت د یوځائی کار د سمبنت دپاره جوړ یزی کوم خنډ نه راپورته کوی.

اته دیرشمه ماده - هر افغان مکلف دی چه دولت ته مالیه او محصول

ورکری. هیڅ قسم مالیه او محصول بی د قانون له حکمه نه شی ترل کیدی. د مالیه او محصول اندازه اود ورکولو لارې چارې بی د اجتماعی عدالت سره سم د قانون له خوا بنودل کیزی. دا حکم په خارجی اشخاصو باندې هم چلیزی.

نه دیرشمه ماده - د هیواد څخه دفاع د افغانستان د تولو اتباعو سپیڅلی

وظیفه ده. د افغانستان تولو اتباع د قانون د حکمونو سره سم د عسکری خدمت په کولو مکلف دی.

خلویشتمه ماده - د اساسی قانون په حکمونو سم چلیدل، د باچاسره

وفادارې اود هغه درناوې کول، قوانینو ته غاړه ایښودل، د عمومی نظم او امن خیال لرل، د هیواد د ښیگری ساتل او په ملی ژوند کې گډون کول د افغانستان د تولو خلکو وظیفه ده.

خلورم فصل

شوری

یوځلویشتمه ماده - شوری د افغانستان د خلکو د ارادې څرگند ویه

ده اود تولو ملت نمایندگی کوی.

جرگه رڼی

هر پا نزرده روز به زبانهای پښتو و فارسی نشر میشود

مردم افغانستان به توسط شورى در حیات سیاسى مملکت سهم میگیرند. هر عضو شورى در حالیکه از یک حوزه معین انتخاب شده در موقع اظهار رای مصالح عمومى افغانستان را مدار قضاوت خود قرار میدهد.

ماده چهل و دوم شورى دا رای دو مجلس میباشد: اولسى جرگه و مشرانو جرگه.

ماده چهل و سوم اعضاى ولسى جرگه توسط انتخابات آزاد عمومى-

سرى و مستقیم مطابق با حکام قانون از طرف مردم افغانستان انتخاب میشود. افغانستان باین منظور به حوزه های انتخابی تقسیم میگردد. تعداد و ساحه حوزه ها توسط قانون تعیین میشود. از هر حوزه يك نفر وکیل انتخاب میگردد. داوطلبی که در حوزه خود مطابق با حکام قانون رای بیشتر حاصل میکند وکیل شناخته میشود.

ماده چهل و چهارم اعضاى ولسى جرگه برای مدت چهار سال که يك دوره تقنینیه است انتخاب میشوند هر گاه شورى مطابق به احکام این قانون اساسى منحل شود ولسى جرگه جدید برای يك دوره تقنینیه انتخاب میگردد. ولى تاریخ ختم آن طوری تنظیم می شود که جرگه ما بعد بنا ریخیکه در ما ده پنجا ونهم تثبیت گردیده افتتاح شود.

ماده چهل و پنجم اعضاى مشرانو جرگه به ترتیب ذیل تعیین و انتخاب میشود:

- ۱- يك ثلث اعضاء از جمله افراد خبیر و با تجربه برای مدت پنج سال از طرف پادشاه تعیین میشود.
- ۲- دو ثلث دیگر اعضاء بر حسب آتى انتخاب میشوند:
- الف- هر جرگه ولایت یکنفر از جمله اعضاى خود را برای مدت سه سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند.
- ب- ساکنین هر ولایت یکنفر را از طریق انتخابات آزاد عمومى - سرى و مستقیم برای مدت چهار سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند.

ماده چهل و ششم شرایط انتخاب کنندگان در قانون انتخابات تعیین میگردد. اشخاصیکه بعضویت شورى تعیین یا انتخاب میشوند باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد او صاف ذیل باشند:

- ۱- اقله ده سال قبل از تاریخ تعیین یا انتخاب تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشند.
- ۲- بعد از نفاذ این قانون اساسى از طرف محکمه بحرمان از حقوق سیاسى محکوم نشده باشند.
- ۳- خواندن و نوشتن بدانند.

د افغانستان خلک دشورى له لار دى مملکت په سیاسى ژوند کښى برخه اخلی. دشورى هر غړى که څه هم له یوى تا کلی سیمى څخه غوره شوى درایى د څرگندولو په وخت کې د افغانستان عامى بنیګښى په نظر کښى نیسى.

دوه څلوېښتمه ماده- شورى دوى ټولنى لړې: اولسى جرگه او مشرانو جرگه.

درې څلوېښتمه ماده- دولسى جرگى غړي د آزادو- عامو، پټو او سماسمو انتخاباتو په ذریعه د قانون د حکمونو سره سم د افغانستان دخلکو له خوا غوره کېږي.

ددې مقصد د پاره افغانستان په انتخابی وټو نوویشل کېږي. د وټو نو شمار او سیمه د قانون له مخه تا کل کېږي. د وټو نه یو وکیل غوره کېږي. دو کالت د پاره هر ملا تر لى چه په خپل وټو کې د قانون د حکمونو سره سم تر ټولو زیاتى راټى وگټى وکیل بلل کېږي.

څلور څلوېښتمه ماده- دا ولسى جرگى غړى د څاور و کاونود پاره چه یوه تقنینى دوره ده غوره کېږي.

که چیرى شورى ددى اساسى قانون د حکمونو سره سمه رنکه شى نو- نوي اولسى جرگه د یوى تقنینى دورى د پاره غوره کېږي- خود پای ته رسیدلو نیتیه به ئى په داسى ډول تیارېږي چه ورپسې اولسى جرگه جوخته په هغه نیتیه پرانستله شى چه په ننه پنځوسمه ماده کښى تا کل شوې ده.

پنځه څلوېښتمه ماده- د مشرانو جرگى غړى په دې طریقه تا کلی کېږي او غوره کېږي:-

- ۱- دریمه برخه غړى د پوهو او ازمدینو والو کسا نوله منځه دباچا له خوا د پنځو کلو نو د پاره تا کل کېږي.
- ۲- پاتى دوه برخى غړى په دى شان غوره کېږي:-
- الف- د هر ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یو تن ددرى کلونو د پاره د مشرانو جرگى په غړیتوب غوره کوى.
- ب- د هر ولایت استوگنى د آزادو- عامو- پټو او سماسمو انتخاباتو په لاریو کس دخلور و کلو نو د پاره د مشرانو جرگى په غړیتوب غوره کوى.

شپږ څلوېښتمه ماده- د انتخاب کوونکو شرطونه د انتخاباتو په قانون کښى ښودل کېږي.

هغه کسان چه دشورى په غړیتوب تا کل کېږي یا غوره کېږي په کار دى چه د انتخابات کوونکو په شرطونو سره بیره دغه صفتونه هم ولری:-

- ۱- دشورى په غړیتوب باندى د تا کل کېدو ویاغوره کېدونه رومبى یى لږ تر لږه لس کاله پخوا د افغانستان د دولت تا بعیت حاصل کړى وى.

- ۲- ددى اساسى قانون د نفاذ کېدو نه وروسته د محکمی له خوا د سیاسى حتمو نو څخه په محرومى محکوم شوى نه وى.
- ۳- په لیک لوست به پوهېږي.

۴- اعضای ولسی جرگه باید سن بیست و پنج را در موقع انتخاب و اعضای مشرانو جرگه سن سی را در موقع تعیین یا انتخاب تکمیل کرده باشند .

ماده چهل و هفتم رئیس و اعضای حکومت، قضات ، صاحب منصبان و افراد اردو ، مامورین و دیگر کارکنان اداری نمیتوانند در هنگام تصدی وظیفه عضویت شوری تعیین یا انتخاب شوند .

ماده چهل و هشتم هیکس نمیتواند در یک وقت عضو هر دو جرگه باشد .

ماده چهل و نهم بارعایت احکام این قانون اساسی انتخابات مطابق به احکام قانون صورت می پذیرد .

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات در دو سال اخیر دوره تقنینیه ولسی جرگه در فهرست کارهیچ يك از دو جرگه داخل شده نمیتواند .

ماده پنجاهم وثایق عضویت در هر جرگه توسط خود جرگه تدقیق میگردد . طرز تدقیق وثایق در اصول و ظایف داخلی هر جرگه تعیین میشود .

ماده پنجاه و یکم هیچ عضو شوری به عاتق رای یا نظریه ای که هنگام اجرای وظیفه در داخل شوری یا خارج از آن ابراز میدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمیگیرد .

هرگاه يك عضو شوری به جرمی متهم شود - مامور مسئول از موضوع به جرگه ای که متهم عضو آنست اطلاع میدهد و بعد از آنکه جرگه مذکور با اکثریت دوثلث اعضاء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگیرد ، جرگه میتواند اجازه خود را به اکثریت دوثلث اعضاء مسترد نماید ؛ در موارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند متهم را بدون اجازه جرگه ای که او عضو آن میباشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید .

هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله با اطلاع جرگه مربوطه برساند و در صورتیکه جرگه مذکور اجازه بدهد متهم توقیف شده میتواند در صورتیکه اتهام در هنگام تعطیل جرگه صورت بگیرد اجازه توقیف از هیئت اداری جرگه حاصل میگردد . فیصله هیئت به نخستین جلسه آینده جرگه جهت اخذ تصمیم ارائه میشود .

ماده پنجاه و دوم اعضای شوری نمیتوانند بشغل دیگری اشتغال ورزند . این حکم شامل زراعت و دیگر مشاغل آزاد نمیشد .

ماده پنجاه و سوم برای اعضای شوری معاش مناسب مطابق با حکام قانون تعیین میگردد .

۴- ولسی جرگی غروب به انتخاب په وخت کبشی دخپل عمر پینخویشتم او د مشرانو جرگی غروب به د تیاکل کیدوپه وخت کبشی دخپل عمر دیرشم کال پوره کری وی . او دخلو پینتمه ماده - د حکومت مشر او غری - قاضیان - د اردو منصبداران او افراد . مامورین او نور اداری کار کوونکی دخپلو وظیفو دخپلو په وخت کبشی دشوری په غری توب تیاکل کیدوی یاغوره کیدی نه شی .

۱- ته خلو پینتمه ماده - هیخو کک په یو وخت کبشی د دوار و جرگو غری کیدی نه شی .

نه خلو پینتمه ماده - ددی اساسی قانون د حکمونو له رعایت سره انتخابات د قانون د حکمونو سره سم کبزی .

د ولسی جرگی د تقنینی دورې په وروستو دوو کلو نو کبشی د انتخاباتو د قانون د تعدیل پیشنهاد دهیخ یوی جرگی د کار په فهرست کبشی نه شی داخلیدی .

پنخوسمه ماده - دهری جرگی د غری توب وثیقی په هم هغه جرگه کبشی دکره کننی لاندی نیولی کبزی . دو وثیقو دکره کننی لاری جاری دهری جرگی د داخلی وظیفو په اصولو کبشی بنودل کبزی .

یو پنخوسمه ماده دشوری هیخ یو غری دهنی نظرئی له کبله چه دخپلی وظیفی د پرخای کولو په وخت کبشی ئی دننه په شوری کبشی یاد بانندی بنکاره کوی د عدلی تعقیب لاندی نه راخی که چیرې دشوری په یو غری باندی دیو جرم تور پورې شی نومسئول مامور ددغی پیننی خبر هغی جرگی ته ورکوی چه دی پکبشی غری توب لری او پس له هغه چه د جرگی دوه برخه غری اجازه ورکاندی تورن د عدلی تعقیب لاندی راخی . جرگه کولی شی چه خپله اجازه د دوو برخو غرو په اکثریت بیرته واخلسی .

دخبر گند جرم په باب مسئول مامور کولی شی چه تورن یو دهغه جرگی

د اجازه نه چه دی ئی غری دی د تعقیب لاندی راولی او وئی نیسی که چری عدلی تعقیب د قانون له مخی د توقیف غو بنتنه کوله . نومسئول مامور مکلف دی چه سملاسی هغی جرگی ته خبر ورکری چه دی ئی غری دی او که نوموړی جرگه اجازه وکری نو تورن توقیف کیدلی شی .

که چری تور په داسی وخت کبشی پینن شی چه جرگه خوره شوی وی نو د توقیف اجازه د جرگی له اداری هیئت نه غو بنتل کبزی او دهیئت فیصله د جرگی لومړی راتلونکی غونډی ته د پریکری دپاره وړاندی کبزی .

دوه پنخوسمه ماده - دشوری غری په بله چاره بوختیدلای نه شی .

کرهینه او نورې آزادی چاری ددی حکم لاندی نه راخی .

درې پنخوسمه ماده - دشوری دغرو دپاره د قانون د حکم سره سم مناسب معاش تیاکل کبزی .

خلور پنخوسمه ماده- دشوری هر یوغری حق لری چه پخپله جرگه کښی دهغه موضوع په باب چه خبرې پرې روانی وې خپله نظریه دداخلی وظایفوپه اصولو برابره څرگنده کړې .

پنځه پنخوسمه ماده- دواړه جرگی په یو وخت کښی بیل بیل غونډې کوي.

مشرانو جرگه کولی شی چه ددولتی بودجی دپیشنهاد دکنتی دپاره اولسی جرگی درخصتی په موده کښی خپله فوق العاده غونډه وکاندی.

کله چه تقنینی دوره یا کلنی غونډه دباچاله پلوه پیرانستله کیزی دواړه جرگی شریکه غونډه کوی.

شپږ پنخوسمه ماده- حکومت کولی شی چه دهرې یوی جرگی په غونډه کښی شریک شی .

هره جرگه کولی شی چه خپلی غونډې ته صدر اعظم یا دحکومت غری راوغواړې .

اووه پنخوسمه ماده- ددواړو جرگو مباحثه به ښکاره وې مگر هله نه! چه

دحکومت مشر، دجرگی مشر یا لږ تر لږه دجرگی لس تنه غړې داغوبننه وکړی چه جرگه دې پته وشی او جرگه داغوبننه ومنی-

جرگه کولی شی چه ددوه برخو غړوپه اکثریت هغه مباحثه چه پته شروع شوې وی بیرته ښکاره کاندې .

دهرې جرگی د مباحثی جریان به ثبتیږی .

هیڅوک په سرزوری دشوری دیره خای ته ننوتلای نه شی او که څوک ددې حکم مخالفت وکړې دقانون د حکمونو له مخه سزا ورکوله شی .

اته پنخوسمه ماده- بی له هغو حالاتو چه حکم ئی په دې اساسی

قانون کښی څرگند کړدې دهری جرگی فیصله دحاضر وغړو دراویو په اکثریت کیزی .

نه پنخوسمه ماده- هره جرگه په هر کال کښی یوه عادی غونډه کوي

چه دمیزان په دوه ویشتمه نیټه شروع کیزی . دکلنیو غونډو شمار دقانون له پلوه زیاتیدلی شی او په دې صورت کښی

دغونډې د شروع نیټه او دغونډې موده دقانون له خوا ښو دله کیزی .

دهرې جرگی دکار موده په کال کښی اووه میاشتی ده .

دکار دغوبنننی په صورت کښی هره جرگه کولی شی چه داموده نوره هم اوږده کړی .

درخصتی په وخت کښی دباچا په امر، دحکومت یاد دواړو جرگو څخه دیوی دمشریادیوې جرگی د پنځمې برخې غړو

په غوبننه دشوری فوق العاده غونډه دائریدلی شی .

فوق العاده غونډه دهغه باچائی فرمان په ذریعه ختمیږی چه ددواړو جرگو دمشرانو سره له سلانه وروسته را و وخی .

شپیتمه ماده- دمشرانو جرگی مشردغه جرگی دغړوله منځه د باچا

له خوا تا کل کیزی .

اولسی جرگه دخپلو غړوله منځه یو کس دمشر په توگه

ماده پنجاو چهارم هر عضو شوری حق دارد در جرگه مربوطه خود

در موضوع مورد مباحثه نظریه خود را مطابق به اصول و وظایف داخلی اظهار کند .

ماده پنجاه و پنجم- هر دو جرگه در وقت واحد بصورت جداگانه اجلاس میکنند .

مشرانو جرگه میتواند برای مطالعه طرح بودجه دولت در مدت تعطیل اولسی جرگه جلسه فوق العاده خود را دایر کند .

در موقعبیکه دوره تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف پادشاه افتتاح میگردد جلسه مشترک هر دو جرگه دائر میشود .

ماده پنجاه و ششم- حکومت میتواند در جلسات هر یک از دو جرگه اشتراک ورزد .

هر جرگه میتواند حضور رئیس یا اعضای حکومت را در جلسه خود مطالعه کند .

ماده پنجاه و هفتم- مباحثه جلسات هر دو جرگه علنی میباشد . مگر اینکه

رئیس حکومت - رئیس جرگه یا اقلاً ده نفر از اعضا سری بودن انرا درخواست نماید و جرگه این درخواست را بپذیرد

جرگه میتواند با کثرت دو ثلث اعضا مباحثه ایرا که بطور سری صورت گرفته دوباره علنی بسازد .

جریان مباحثه هر دو جرگه ثبت میگردد .

هیچکس نمیتواند عنفاً به مقرر شوری داخل شود . متخلفین مطابق به احکام قانون مجازات میشود .

ماده پنجاه و هشتم- جز در مواردیکه حکم آن صریحاً در این قانون

اساسی ذکر گردیده تصمیم هر جرگه با کثرت آراءی اعضای حاضر اتخاذ میگردد .

ماده پنجاه و نهم- هر جرگه در هر سال یک اجلاس عادی دائر میکنند

که بتاريخ بیست و دوم میزان آغاز میگردد تعداد اجلاس سالانه توسط قانون تزئید شده میتواند . درینصورت تاریخ

آغاز اجلاس ومدت آن توسط قانون تنظیم میگردد .

مدت کار هر جرگه در هر سال هفت ماه است . در صورت ایجاب کار هر جرگه میتواند این مدت را تمدید نماید .

در هنگام تعطیل بامر پادشاه ، بدرخواست حکومت یا رئیس یکی از دو جرگه یا یک خمس از اعضای آن اجلاس فوق العاده

شوری دائر میشود .

جلسه فوق العاده توسط فرمان پادشاهی که بعد از

مشوره باروسای دو جرگه صدور می یابد ختم میگردد .

ماده شصتیم- رئیس مشرانو جرگه از بین اعضای آن از طرف پادشاه

تعیین میشود .

ولسی جرگه از بین اعضای خود یک نفر را بحیث رئیس انتخاب

رسمی جرگه

میکند. هر جرگه از بین اعضای خود یک نفر نایب اول رئیس يك نفر نایب دوم رئیس یک نفر منشی و یک نفر نایب منشی انتخاب میکند. اشخاص فوق هیئت اداری جرگه را تشکیل میدهند. هیئت اداری اولی جرگه در آغاز دوره تقنینیه انتخاب میشود. نایبان رئیس، منشی و نایب منشی مشرانو جرگه در آغاز اجلاس سالانه برای مدت يك سال انتخاب میگردد.

رئیس هر جرگه مباحثه جرگه مذکور را اداره مینماید. و برای برقراری نظم و امنیت در مقر جرگه تدابیر لازم اتخاذ میکند. سائر وظایف رئیس در اصول و وظائف داخلی تعیین میگردد. در غیاب رئیس نایب اول و در غیاب نایب اول نایب دوم وظیفه رئیس را اجراء میکند.

منشی هر جرگه مباحثات انرا ثبت میکند و امور دارالانشاء جرگه را سرپرستی مینماید. در غیاب منشی نایب وظیفه او را اجراء میکند.

ماده شصت و یکم - هر جرگه برای مطالعه دقیق و مفصل موضوعات مورد بحث بر طبق احکام اصول و وظائف داخلی، انجمن ها تعیین مینماید.

ماده شصت و دوم - هر جرگه اصول و وظائف داخلی خود را وضع مینماید.

ماده شصت و سوم - شوری میتواند به امر پادشاه منحل شود. انحلال شوری در حالت مندرج ماده یکصد و بیست و یکم حتمی است.

انحلال شوری شامل اعضای غیر انتخابی مشرانو جرگه نیز میباشد.

ماده شصت و چهارم - شوری برای تنظیم امور حیاتی افغانستان مطابق به احکام این قانون اساسی قوانین وضع میکند. هیچ قانون نمیتواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش های مندرج این قانون اساسی باشد.

تصدیق معاهدات بین الدول، فرستادن قطعات اردوی افغانستان بخارج، اعطای امتیازات دارای اهمیت در اقتصاد ملی بشمول انحصار، اجازه نشر پول و اخذ قرضه از صلاحیت شوری میباشد. امتیازاتیکه اعطای آن از صلاحیت شوری میباشد توسط قانون تعیین میگردد.

ماده شصت و پنجم - حکومت نزد اولی جرگه مسئول میباشد.

ماده شصت و ششم - اعضای اولی جرگه میتوانند از حکومت استیضاح نمایند. مباحثه در مورد توضیحی که از طرف حکومت داده میشود به تصمیم جرگه منوط میباشد.

ماده شصت و هفتم - اعضای شوری میتوانند از صدر اعظم یا وزراء در موضوعات معین سوال بنمایند.

غوره کوی - هر جرگه دخیلو غروله منحه دشر لومری نایب، یودو هم نایب، یومنشی او یودمنشی نایب غوره کوی. دغه پورتنی کسان دجرگی اداری هیئت دی. دولسی جرگی اداری هیئت دتقنینی دوری په اول سر کینی غوره کیزی دشرانو جرگی دشر نایبان، منشی اونایب منشی دهر کال دغونډو په سر کینی دیوکال دپاره غوره کیزی.

دهری جرگی مشردجرگی مباحثه اداره کوی اودجرگی په دیره محای کینی دنظم او قلاری ساتلو دپاره ضروری انتظام کوی.

دشر نورې وظیفی دداخلی وظیفو په اصولو کینی بنودل کیزی.

دشر په غیاب کینی اول نایب او که هغه نه وی دوهم نایب دشر وظیفه چلوې.

دهری جرگی منشی دجرگی مباحثی ثبتوی او دجرگی ددارالانشاء دچارو انتظام کوی.

دمنشی په غیاب کینی نایب دهغه وظیفه چلوی.

یوشپیتمه ماده - هر جرگه دبحث لاندی موضوعاتو دپراخی او کره کتنی دپاره دداخلی وظیفو داصولو په حکمونو برابر تولکی جوړوی.

دوه شپیتمه ماده - هر جرگه دخیلو دداخلی وظایفو اصول جوړوی.

دری شپیتمه ماده - شوری دباچا په امر ماتیدلی شی. په یوسل او یوشتمه ماده کینی دیبان شوی حالت له مخه دشروری ماتیدل هرورودی.

دشورې په ماتیدو کینی دشرانو جرگی غیر انتخابی غړی هم شامل دی.

خلور شپیتمه ماده - شوری دافغانستان دحیاتی چارو دتنظیم دپاره ددی اساسی قانون په حکمونو برابر قوانین جوړوی. هیڅ قانون نه شی کولی چه داسلام دسپیڅلی دین له اساسونو اودنورو هغوارز بنونو مناقض وی چه په دی اساسی قانون کینی راغلی دی.

دبین الدول معاهد و تصدیقول، خارج ته دافغانستان دارودتولکو لیزل - دپیسو خپرو او اوپورا خستلو اجازه ورکول اوداسی امتیازونه ورکول چه په ملی اقتصاد کینی اهمیت لری او انحصار هم پکینی شاهل دی دشوری په واک اختیار کینی دی. هغه امتیازات چه ورکول ئی دشوری په صلاحیت کی دی دقانون له پلوه بنودل کیزی.

پنجه شپیتمه ماده - حکومت اولی جرگی ته مسئول دی.

شپز شپیتمه ماده - دولسی جرگی غړی کولی شی چه دحکومت نه څرگند تیاوغواری. دحکومت دور کرې څرگند تیا په باب مباحثه دجرگی په فیصله پورې اړه لری.

اووه شپیتمه ماده - دشوری غړی کولی شی چه دصدر اعظم یا وزیرانو څخه په تیا کلو موضوع گانو کینی پوښتنی وکری.

اشخاصیکہ از آن ہا سوال بہ عمل آمدہ مکلف اند جواب شفری یا تحریری بدہند۔ این جواب مورد مباحثہ قرار نمی۔ گیرد مادہ شصت و ہشتم۔ ولسی جرگہ صلاحیت دارد بہ پیشنهاد یک ثلث از اعضای خود جہت تحقیق و مطالعہ اعمال حکومت و اجراءات ادارہ انجمن تحقیق تعیین نماید۔

ترکیب و طرز العمل انجمن تحقیق در اصول و وظائف داخلی تثبیت میگردد۔

مادہ دوشصت و نہم۔ باستثنای حالاتیکہ برای آن طرز عمل خاصی درین قانون اساسی تصریح گردیدہ۔ قانون عبارتست از مصوبہ مراقب ہر دو جرگہ کہ بہ توشیح پادشاہ رسیدہ باشد۔ در ساحہ ایکہ چنین مصوبہ موجود نباشد عبارتست از احکام فقہ حنفی شریعت اسلام۔

مادہ ہفتادم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا اعضای شوروی و در ساحہ تنظیم امور قضائی از طرف سترہ محکمہ صورت گرفته میتواند۔ پیشنهاد وضع قانون در مورد بودجہ و امور مالی تنها از طرف حکومت صورت میگردد۔

مادہ ہفتادویکم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا سترہ محکمہ بہ ہر یک از دو جرگہ تقدیم شدہ میتواند۔

مادہ ہفتادودوم۔ ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون از طرف اعضای یکی از دو جرگہ صورت بگیرد بعد از تائید دہ نفر از اعضای جرگہ ایکہ پیشنهاد بہ آن ارائه شدہ در فہرست کار داخل میگردد۔

ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیض در عایدات دولت باشد بشرطی در فہرست کار داخل میشود کہ در متن پیشنهاد مدرک جبران، پیش بینی شدہ باشد این حکم بر پیشنهاد وضع قانون از طرف سترہ محکمہ تطبیق نمیشود۔

مادہ ہفتادوسوم۔ وقتی پیشنهاد وضع قانون در فہرست کاریکی از

دو جرگہ داخل گردید نخست بہ انجمن مربوط محول میگردد و بعد از آنکہ انجمن نظر خود را در بارہ آن ابراز کرد طرح قانون بانظر بہ انجمن در جرگہ قرائت شدہ بحث روی آن صورت میگردد۔ بعد در مورد ہر مادہ رأی گرفته میشود و سپس طرح بار دوم قرائت شدہ در بارہ رد یا تصویب آن بصورت یک کل رأی گرفته میشود۔

مادہ ہفتاد و چارم۔ ہر گاہ تصویب یک جرگہ از طرف جرگہ دیگر

رد شود برای حل اختلاف ہیئت مختلط بہ تعداد مساوی از اعضای ہر دو جرگہ مطابق بہ احکام قانون دائر میگردد۔ فیصلہ ہیئت بعد از توشیح پادشاہ نافذ شمرده میشود۔ در صورتیکہ ہیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند تصویب رد شدہ بحساب میروود و ہر گاہ تصویب از

لہ چانہ چہ پوہنتنہ شوہی و ہی ہغوی دخولی یا لیکلی جواب پور کولو مکلف دی۔ دا جواب دبحث لاندی نہ شی راتلائی۔ اتہ شپیتہ مادہ۔ اولسی جرگہ واک لری چہ دخپلو دریمہ برخہ غروپہ پیشنهاد دحکومت دچارو او داداری داجرا اتو دکنتی او خیرنی دپارہ دخیرنی تولکی و تاکی۔

دخیرونکی تولکی جو ریدنہ اودہغہ تک لارد داخلی وظیفوپہ اصولو کبھی بنودل کیزی۔

نہ شپیتہ مادہ۔ دہغو حالاتو پہ پرتہ چہ پہ دہی اساسی قانون کبھی دہغو دپارہ دعمل خاصی لاری چاری بنودلی شوہی دہی قانون ہغی مصوبہی تہ واتی چہ د وارو جرگو پہ گدہ منلی و ہی اوباجا بنکوللی و ہی۔

پہ کومہ برخہ کبھی چہ داسی مصوبہ نہ و ہی ہلتہ قانون داسلامی شریعت دحنفی فقہی حکمونو تہ وای۔

اویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا دشروہی د غرو لہ خرا کیزی اودقضائی چارو دسمون پہ برخہ کبھی دستری محکمی لہ خوا ہم کیدی شی۔

یو اویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا سترہ محکمی لہ خوا پہ دوارو جرگو کی ہری یوہی تہ و راندی کیدی شی دوہ اویاومہ مادہ۔ کہ چیری دقانون د وضع کولو پیشنهاد ددوارو جرگہ نہ دیوہی جرگی دغرو لہ خوا وشی اودہمدغی جرگی لس تنہ غری بی مرستہ و کری نوپس لہ ہغہ دکار پہ فہرست کبھی نیول کیزی۔

کہ چیری دقانون جو رولو پہ پیشنهاد کبھی دنوی بودجی یاد دولت پہ عایداتو کبھی دکمی راوستلو سپارہنتنہ شوہی و ہی نوپہ دہی شرط دکار پہ فہرست کبھی راتلائی شی چہ دیپیشنہاد پہ متن کبھی ددغہ تاوان دپورہ کولو لاری چاری بنودل شوی و ہی۔

دستری محکمی لہ خوا دقانون جو رولو پیشنهاد ددی حکم لاندی نہ راخی۔

دری اویاومہ مادہ۔ کلہ چہ دقانون جو رولو پیشنهاد دیوہی جرگی دکار پہ فہرست کبھی واخستی شی نولو مری خپلی جرگہ گی تہ سپارل کیزی اوپس لہ ہغہ چہ جرگہ گی پری خپلہ نظریہ خرگندہ کبری دغہ پیشنهاد اودجرگہ گی نظریہ دجرگی پہ و راندی لوستل کیزی اومباحثہ پری کیزی۔ ورپسی دہری مادہ پہ باب رایی غوبنٹل کیزی اویا پیشنهاد پہ دوہم وار لوستہ شی اوپہ یو خائی دول دہغہ دمنلو یا نہ منلو پہ باب رایی اخستلی کیزی۔

خلور اویاومہ مادہ۔ کہ چری دیوی جرگی تصویب دلی جرگی لہ

پلوہ ونہ منل شی نوددغہ اختلاف دلری کولو دپارہ دقانون پہ حکمونوسم ددوارو جرگو دغرونہ پہ برابر شمیریو گاہ ہیئت جو ریزی۔ دہیئت فیصلہ دباچا لہ بنکو لولو وروستہ نافذہ گیل کیزی۔ خو کہ دغہ ہیئت ونہ کولای شوچہ اختلاف لری کبری

طرف ولسی جرگه بعمل آمده باشد د وره تقنینیه جدید ولسی جرگه میتواند آنرا با کثرت آراء اعضا تصویب کند این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود.

هرگاه اختلاف دو جرگه در مورد طرح قوانین مالی باشد در صورتیکه هیئت مختلط به حل آن موفق نشود ولسی جرگه میتواند در اجلاس مابعد طرح مذکور را با کثرت آراء اعضا تصویب نماید. طرح بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه قانون شمرده میشود.

ماده هفتاد و پنجم - بودجه دولت از طریق مشرانو جرگه و توام با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود. رئیس ولسی جرگه بودجه و نظریات مشرانو جرگه را به انجمن مربوط تقویض میکند. بعد بودجه با نظریات انجمن مربوط در ولسی جرگه مطالعه میشود و در باره آن تصمیم اتخاذ میگردد. این تصمیم بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود. این حکم در مورد مذاکرات ولسی جرگه راجع به پلان انکشافی حکومت نیز تطبیق می گردد.

هرگاه نظریه علی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد تا تصویب بودجه سال جدید بودجه سال گذشته تطبیق میشود.

حکومت مکلف است اقلای یکماه قبل از تقدیم طرح بودجه حساب قطعی بودجه یک سال قبل را به ولسی جرگه تقدیم کند.

ماده هفتاد و ششم - هرگاه مشرانو جرگه فیصله خود را در مورد مصوبه ولسی جرگه در خلال مدت شش ماه از تاریخ وصول آن صادر نکند مصوبه مذکور قبول شده به شمار میرود. در سنجش این مدت دوره تعطیل بحساب گرفته نمیشود.

ماده هفتاد و هفتم - در هنگام تعطیل یا انحلال شوری حکومت میتواند در ساحه مذکور فقره اول ماده شصت و چارم برای تنظیم امور عاجل فرامین تقنینی ترتیب کند. این فرامین بعد از توشیح پادشاه حکم قانون را حائز میشود. فرامین تقنینی باید در خلال مدت سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شوری به شوری تقدیم گردد و در صورتیکه از طرف شوری رد شود از اعتبار ساقط میگردد.

فصل پنجم

لویه جرگه

ماده هفتاد و هشتم - لویه جرگه مرکب است از اعضای شوری و روسای جرگه های ولایات.

نو تصویب نامنلی بلل کیزی او که چریداسی وی چه تصویب دولسی جرگی له خواشوی وی نودولسی جرگی نوبی تقنینی دوره کولی شی چه هغه دغرو درایوپه اکثریت بیا و منی . داتصویب بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وړاندې شی دپاچا په په بنکولونو نافذ گنبل کیزی.

که چرې ددواړو جرگو ترمنځ اختلاف دمالی قوا نیو دپیشنهاد په سروی نو که کد هیئت ددغه اختلاف په لری کولو بریالی نشی اولسی جرگه کولی شی چه دغه پیشنهاد پخپله راتلونکی غونډه کښی دغرو درایوپه اکثریت بیا و منی پیشنهاد بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کیزی .

پنځه او یو ماده - دولت بودجه دمشرانو جرگی له لاری ددغی جرگی دمشورتی نظریی سره یوځای اولسی جرگی ته وړاندې کیزی - دجرگی مشربودجه اودمشرانو دجرگی نظریات خپلی جرگه گۍ ته سپاری ، پس له هغه وړاندې په اولسی جرگه کښی غوراو فیصله کیزی . د ا فیصله بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کیزی .

دحکومت دانکشافی پلان په باب داولسی جرگی خبری اتری هم ددې حکم لاندې راځی .

کله که دځینو سببونو له کبله دبودجی تصویب د نوبی مالی کال دشروع کیدونه مخکښی ونه شونود کالنی بودجی تر تصویب پوری دزازه کال دبودجی په شان چلند کیزی .

حکومت په دې مکلف دې چه دبودجی دپیشنهاد وړاندې کولو نه لږ تر لږه یو میاشت مخکښی د تیر کال دبودجی غوټ پریکړی حساب اولسی جرگی ته وړاندی کړی .

شپږ او یو ماده - که چیری دمشرانو جرگه د ولسی جرگی دیوبی مصوبی په باب درسیدونو وروسته په شپږو میاشتو کښی خپله فیصله ونکړی نودغه مصوبه منل شوی گنبل کیزی . درخصت دوره ددغی مودې په حساب کی نه راځی .

اووه او یو ماده - د شوری درخصت یا انحلال په وخت کښی حکومت کولی شی چه دڅلور شپټیمی مادی داوولی فقری په ساحه کښی دعا جولو چاروپه لاری کولو دپاره تقنینی فرمانونه و باسی . دفرمانونه دپاچا له بنکولونو وروسته دقانون حکم اخلی . په کار دې چه دغه فرمانونه دشوراد لومړنی غونډی له تاریخ نه په دیرشو ورځو کښی دننه دننه شوری ته وړاندې شی او که شورائی ونه منی نو بیا ا تبارنه لری .

پنځم فصل

لویه جرگه

اته او یو ماده - لویه جرگه دشوری له غرو او ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیږی .

درجالت انحلال شوری اعضای آن حیثیت خود را به صفت اعضای لویه جرگه تاد ایر شدن شوری جدید حفظ میکنند .

ماده هفتاد و نهم - بارعایت احکام مواد نهم ، بیست و یکم و بیست و دوم لویه جرگه توسط فرمان پادشاه دائر میشود .

ماده هشتادم - در هنگام دائر بودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه و یکم در مورد اعضای آن تطبیق میگردد .

ماده هشتاد و یکم - مباحثه لویه جرگه علنی میباشد مگر اینکه حکومت یا بیست نفر از اعضاء سری بودن آن را درخواست نماید ولویه جرگه این درخواست را بپذیرد .

ماده هشتاد و دوم - رئیس ولسی جرگه و درغیاب او رئیس مشرانو جرگه از جلسات لویه جرگه ریاست میکند .

لویه جرگه در اولین جلسه يك نفر از بین اعضای خود بحیث منشی انتخاب میکنند .

ماده هشتاد و سوم - جز در موارد یک حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم لویه جرگه یا کثریست آرای اعضای حاضر اتخاذ میگردد .

بارعایت احکام این قانون اساسی ، طرز العمل لویه جرگه توسط قانون تنظیم میشود .

ماده هشتاد و چهارم - لویه جرگه دارای صلاحیت هائی میباشد که درین قانون اساسی تعیین گردیده است .

فصل ششم

حکومت

ماده هشتاد و پنجم - حکومت افغانستان متشکل است از صدر اعظم و وزراء . صدر اعظم رئیس و وزراء اعضای حکومت میباشند . تعداد وزراء و وظائف شان توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده هشتاد و ششم - هر شخصیکه بر طبق احکام این قانون اساسی اهلیت انتخاب شدن را به عضویت ولسی جرگه دارا باشد میتواند بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود .

رئیس حکومت باید افغان تولد شده باشد . رئیس و اعضای

حکومت میتوانند از اعضای شوری یا خارج از آن تعیین شوند .

هر عضو شوری که بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود عضویت خود را در شوری از دست میدهد .

ماده هشتاد و هفتم - صدر اعظم و وزراء نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگر اشتغال ورزند .

ماده هشتاد و هشتم - برای رئیس و اعضای حکومت معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد .

دشوری دما تید و په حالت کښی دهغی غری دلویی جرگی د غرو په توگه خپل حیثیت دنوی شوری تر د ا ثریدو پوری ساتی .

نه او یو مه ماده - دنولسمی ، یوویشتمی او دوه ویشتمی مادی د حکمونو درعایت سره لویه جرگه په پاچائی فرمان دا ثریزی .

اتیاو مه ماده - چه لویه جرگه روانه وی په غروئی دیو پنځوسمی مادی حکم چلیزی .

یو اتیاو مه ماده - دلویی جرگی مباحثه به ښکاره وی مگر هله نه چه حکومت یاد جرگی شل تنه غری وغواری چه جرگه دی پته وی اولویه جرگه دا غوښتنه ومنی .

دوه اتیاو مه ماده - دولسی جرگی مشراود هغه په غیاب کښی دمشرانو جرگی مشر دلویی جرگی ریاست په غاړه لری .

لویه جرگه په لومړی غونډه کښی د خپلو غرو له منځه یوکس دمنشی په توگه تاکی .

دری اتیاو مه ماده - دهغه حالت نه پرته چه په دی اساسی قانون کښی څرگند یاد شوی دی دلویی جرگی فیصله د حا ضر و غرو درایو په اکثریت کیزی .

ددی اساسی قانون د حکمونو درعایت سره دلویی جرگی تکک لار دقانون له خوا ښودل کیزی .

څلور اتیاو مه ماده - لویه جرگه هغه واك اختیار لری چه په دی اساسی قانون کښی تاکل شوی دی .

شپږم فصل

حکومت

پنځه اتیاو مه ماده - دافغانستان حکومت له صدر اعظم او وزیرانو څخه جوړدی . صدر اعظم د حکومت مشر او وزیران ئی غری دی .

د وزیرانو شمیر او دهغوی وظیفی په قانون کی ښودل کیزی . شپز اتیاو مه ماده - هر هغه څوک چه ددی اساسی قانون د حکمونو له مخه د ولسی جرگی په غریتوب باندي د غوره کیدو د پاره جوگه وی هغه د حکومت د مشر یا غری په توگه تاکل کیدې شی . د حکومت مشر به افغان زیږیدلی وی .

د حکومت مشر او غری ئی دشوری له غرو او له شوری نه بهر تاکل کیدې شی .

دشوری هر غری چه د حکومت د مشر یا غری په توگه و تاکل شی په شوری کښی خپله چوکی له لاسه ورکوی . اووه اتیاو مه ماده - صدر اعظم او وزیران د خپلو وظیفو چلو لویه موده کښی په نورو چارو نه شی بوختیدلی .

اته اتیاو مه ماده - د حکومت د مشر او غرو د پاره مناسب معاش دقانون له مخه تاکل کیزی .

ماده هشتادونهم - حکومت توسط شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم موظف شده تشکیل میگردد.

اعضاء و خط مشی حکومت توسط صدر اعظم به اولسی جرگه

معرفی میشود و جرگه پس از مباحثه راجع به اعتماد بر حکومت

تصمیم میگردد. در صورت صدور رای اعتماد فرمان پادشاهی

راجع به تعیین رئیس و اعضای حکومت صادر میگردد.

پس صدراعظم خط مشی حکومت را به مشرانو جرگه

معرفی مینماید.

ماده نودم - هرگاه حکومت به علت فوت یا استعفاء صدر اعظم در هنگام

انحلال شوری از بین برود حکومت جدید بفرمان پادشاه تعیین

میشود. در آغاز دوره تقنینیه جدید صدر اعظم اعضای حکومت

و خط مشی انرا به اولسی جرگه معرفی و رای اعتماد

مطالبه میکند.

ماده نودویکم - حکومت در احوال آتی از بین میرود:

۱/ در حالت استعفاء یا فوت صدر اعظم

۲/ در حالت سلب اعتماد اولسی جرگه از حکومت.

۳/ در حالت اتهام رئیس یا تمام اعضای حکومت بجرم

خیانت ملی مطابق به حکم ماده نودوسوم.

۴/ در حالت انحلال شوری.

۵/ در حالت ختم دوره تقنینیه.

در دو حالت اخیر حکومت توأم با اولین جلسه لوی جرگه

از بین می رود.

در حالت استعفاء صدر اعظم پس از منظوری استعفاء از طرف

پادشاه حکومت از بین میرود:

در صورت فوت صدر اعظم يك نفر از وزراء بامر پادشاه وظائف

صدر اعظم را تا تشکیل حکومت جدید اجراء میکند.

در صورت تیکه حکومت به علت اتهام بجرم خیانت ملی مطابق

بحکم ماده نودوسوم از بین برود شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم تعیین میشود میتواند تا اولین جلسه اولسی جرگه به تعقیب

تصمیم لویه جرگه در مورد اتهام مذکور - قبل از حصول رأی اعتماد

وظائف صدر اعظم را اجراء نماید.

در سایر احوال حکومت تیکه از بین رفتن تا تشکیل حکومت

جدید بوظیفه خود دوام میدهد

ماد نودودوم - رای سلب اعتماد از حکومت باید صریح و مستقیم باشد

این رای در مورد حکومت تیکه در خلال دو دوره تقنینی اول به تعقیب

نفاذ این قانون اساسی بوجود می آید به اکثریت دوثلث آرا و در مورد

حکومت های ما بعد به اکثریت آرای اعضای اولسی جرگه صادر

می گردد.

ماده نودوسوم - هرگاه بیش از يك ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه

صدر اعظم یا تمام یا اکثر اعضای حکومت را بر اساس اتهام

بجرم خیانت ملی تقاضا نماید و اولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت

دوثلث اعضا تصویب کند حکومت سقوط مینماید و لویه جرگه برای

تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. اگر بعد از مطالعه راپور هیئت

نه اتیایومه ماده - حکومت دهغه چاله خواجه دبا چاله پلوه

صدر اعظم به توگه موظف شوې وې جوړیزي.

د حکومت غړې او تک لاره د صدر اعظم له خوا اولسی

جرگې ته وړاندې کيږي او جرگه د مباحثې نه پس په

حکومت باندې د باور په باب خپله فيصله کوي.

د باور دراني دور کولو په حال کيږي د حکومت د مشرانو

غړو د تابلو په باب باچائي فرمان راوځي. ورپسې صدر اعظم

د خپل حکومت تک لاره د مشرانو جرگې ته وړاندې کوي.

نوي یمه ماده - کله که حکومت د صدر اعظم د مړینې یا استعفاء له

کبله په داسې وخت کيږي له منځه لاړ شي چه شورې ماته وي

نوپه باچائي فرمان نوې حکومت جوړیزي.

د نوې تقنینی دورې په لومړې سر کيږي صدر اعظم

د خپل حکومت تک لاره او د حکومت غړې اولسی جرگې ته

ورپيژني او د باور درايې غوښتنه کوي.

یونوی یمه ماده - حکومت په دی جالتونو کيږي له منځه ځي :-

۱/ چه صدر اعظم استعفاء وکړي یا ومړي.

۲/ چه اولسی جرگه د حکومت نه خپل باور بیرته واخلي

۳/ چه د حکومت په مشرانو د حکومت په اکثر و غړو باندې

ددري نوې یمی مادي د حکم سره سم د ملی خیانت تور پورې شي.

۴/ چه شورې ماته شي.

۵/ چه د شورې تقنینی دوره سرته ورسيزي.

په وروستو دوو حالاتونو کيږي حکومت جوخت د نوې اولسی

جرگې د لومړي غونډې سره سم له منځه ځي.

د استعفاء په صورت کيږي حکومت هله له منځه ځي چه باچائي

استعفاء ومني.

چه صدر اعظم ومړي نو د وزیرانو له دلی نه یو وزیر

د باچا په امر د صدر اعظم وظیفه د نوې حکومت تر جوړید و

پورې په غاړه اخلي. په هغه صورت کيږي چه حکومت د درې

نوې یمی مادي د حکم سره سم د ملی خیانت په تور له منځه

لاړ شي نو هر څوک چه د باچا له پلوه د صدر اعظم په توگه و تابلو

شي هغه د نوو وړې تور په باب داوئي جرگې د فیصلې نه پس

د اولسی جرگې تر لومړي غونډې پورې د باور دراني حاصلولو نه

مخکيږي د صدر اعظم وظیفې پر ځای کوي. په نورو

حالاتونو کيږي له منځه تالی حکومت د نوې حکومت تر جوړیدو

پورې خپل کار جارې ساتي.

دوه نوې یمه ماده - له حکومت نه د باور د بیرته اخیستو رایه باید څرگنده

اوسماسمه وي دارایه دهغو حکومتونو په باب چه د دي اساسی قانون

له نافذ کیدو وروسته د لومړیو دوه تقنینی دورو په موده کې

منځ ته راځي درایو دوه ثلثو په اکثریت او د ورپسې حکومتونو په

باب د اولسی جرگې د غړو درایو په اکثریت صادریزي.

دري نوې یمه ماده - که چیرې له دریمی برخې نه د اولسی جرگې زیات

غړې د ملی خیانت په تور د صدر اعظم یا د حکومت د تابلو یا

زیاتو غړو د محاکمه کیدو غوښتنه وکړي او اولسی جرگه

دا غوښتنه د دوو برخو غړو درایو په اکثریت ومني نو حکومت

له منځه ځي اولویه جرگه د څیړونکی هیئت د تابلو د پاره

جوړیزي. که چیرې لوی جرگې د اهمیت دراپور له کتنې

جرین سیمې

وروسته د دوو برخو غړو درایو په اکثریت د محاکمې اجراء لازمه وگڼلایه نو د اولسې جرگې یو غړې ته وظیفه ورکوي چه په تورن باندې په ستره محکمه کېنې دعوي سوره کاندې .

د پورتني فقرې حکم په هغه حالت کېنې هم چاپېزې چه دملې خیانت تور په یوه یا څو تنو وزیرانو چه شمېر ئې د حکومت د غړو له نیمایي څخه زیات نه وي پورې شوي وی ددې تور په نتیجه کېنې د تورن لاس له کاره و یستل کیږي مگر حکومت له منځه نه ځي .

څلورنوي یمه ماده - ددې اساسی قانون او نور قوانینو د حکمونو عملی کول د محکمو د قطعی پریکړو عملی کول د عمومی نظم او امن ساتلو د پاره ضروري انتظام کول ، د دولت د مالی حالت سمون او عامه شته منی ساتل . دخلکو اجتماعی . ثقافتی او اقتصادی حالت ښه کول دخپلواکی حفاظت . د سیمې له تمامیت څخه دفاع او په بین المللی ټولنه کېنې د افغانستان دملې ښیگر او وحیثیت ساتنه د حکومت وظیفه ده

حکومت دخپلو وظیفو د سمون د پاره د قانون پر بنیاد مقررات جوړوي - دا مقررات باید چه دهیخ قانون د عبارت او روح سره تناقض ونه لري .

پنځه نوي یمه ماده - د وزیرانو ټولنه د حکومت د سیاست لوی لیکي تاکی او هغه مقررات تصویبوي چه حکومت ئې د جوړولو واک اختیار لري .

صدر اعظم د وزیرانو د ټولني مشرتوب کوی د حکومت د فعالیت اداره اولارښودنه کوي او په اجرا اتو کېنې یی یورنگی راولی .

د پاچا او شورې سره د حکومت درابطی ساتل هم د صدر اعظم وظیفه ده .

وزیران خپلی وظیفی د اداری یو کونو د مشرانو او د حکومت د غړو په توگه د صدر اعظم د امر اولارښودنی لاندې په هغه چوکات کېنې دننه پرخای کوي چه دې اساسی قانون او قوانینو تا کلی دي

شپږ نوي یمه ماده - صدر اعظم او وزیران د حکومت د عمومی سیاست له کبله په شریکه او دخپلو ځانگړو وظیفو له بابتنه ځانله اولسې جرگی مسئول دی .

صدر اعظم او وزیران د حکومت د هغو چارو په باب هم مسئول دی چه د هغو د پاره ددې اساسی قانون د حکمونو مطابق پاچایي فرمان اخلی .

اووم فصل

قضاء

اووه نوي یمه ماده - قضائیه قوه د دولت یو خپلواک رکن دی او خپلی وظیفی د تقنینیه او اجرائیه قوو په لړ کېنې پرخای کوي .
اته نوي یمه ماده - قضائیه قوه د یوې سترې محکمی او نورو محکمو نه جوړیږی چه شمار ئې په قانون کېنې ښودل کیږی .

لویه جرگه با کثريت دولتت اعضاء اجرایی محاکمه را لازم بداند کیکنه از اعضاء اولسې جرگه را موظف مینماید تا علیه متهم در ستره محکمه دعوی اقامه کند .

حکم فقره فوق درحالی نیز تطبیق میشود که اتهام خیانت ملی به يك یا چند نفر وزیر که تعدادشان از نصف اعضاء حکومت بیشتر نباشد متوجه گردد . در نتیجه این اتهام متهم از وظیفه سبکدوش میشود ولی حکومت سقوط نمیکند .

ماده نود و چارم - تعمیم احکام این قانون اساسی و تمام قوانین ، تعمیم فیصله های قطعی محاکم ، اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عامه ، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارائی عامه انکشاف وضع اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی مردم ، حفظ استقلال ، دفاع از تمامیت ساحه ، صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه بین المللی وظیفه حکومت میباشد . حکومت برای تنظیم وظائف خود بر اساس قوانین مقررات وضع میکند . این مقررات باید مناقص نص یا روح هیچ قانون نباشد .

ماده نود و پنجم - مجلس وزراء خطوط اساسی سیاست حکومت را تعیین میکند و مقرراتی را که وضع آن از صلاحیت حکومت میباشد تصویب مینماید .

صدر اعظم از مجلس وزراء ریاست می نماید ، فعالیت حکومت را اداره و رهنمونی میکند و در اجراء آن هم آهنگی را تأمین مینماید .

حفظ رابطه حکومت با پادشاه و شوری نیز وظیفه صدر اعظم میباشد .
وزرا و وظائف خود را بحیث امین و احد های اداری و بحیث اعضاء حکومت تحت امر و رهنمائی صدر اعظم در داخل حدود دیکه این قانون اساسی و قوانین تعیین میکنند اجرا مینماید .

ماده نود و ششم - صدر اعظم و وزراء از سیاست عمومی حکومت مشترکاً و از وظائف مشخصه خود منفرداً نزد اولسې جرگه مسئولیت دارند .
صدر اعظم و وزراء از آن اعمال حکومت که در باره آن بر طبق احکام این قانون اساسی فرمان پادشاهی را حاصل میکنند نیز مسئول میباشدند .

فصل هفتم

قضاء

ماده نود و هفتم - قوه قضائیه يك رکن مستقل دولت است و وظایف خود را در ردیف قوه تقنینیه و قوه اجرائیه انجام مید هد .
ماده نود و هشتم - قوه قضائیه مرکب است از يك ستره محکمه و محاکم دیگری که تعداد آن توسط قانون تعیین میگردد .

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که در آن اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دولت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته و در پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمیتواند در هیچ حالت قضیه یا ساحه ایرا از دائره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه درین فصل تحدید شده خارج بسازد و بمقام دیگری تفویض کند این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمیکرد ولی ساحه این نوع محاکم بجرایم مربوط باردوی افغانستان منحصر میباشد. تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم میشود.

ماده نود و نهم - قضات به پیشنهاد قاضی القضاة از طرف پادشاه تعیین میگرددند. هرگاه یک نفر قاضی مرتکب جرمی شود ستره محکمه به حالت قاضی رسیدگی کرده بعد از استماع دفاع او پیشنهاد عزلش را به پادشاه تقدیم کرده میتواند در صورتیکه پیشنهاد مذکور از طرف پادشاه تائید گردد قاضی از وظیفه عزل میشود. تبدیل - ترفیع - مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه میباشد.

برای قضات معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد. قضات نمی توانند در مدت تصدی و وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

ماده صدم - در محاکم افغانستان محاکمه بصورت علنی اجراء میشود و هر کس حق حضور را در آن مطابق به احکام قانون دارد. محکمه میتواند در حالت استثنائی که در قانون تصریح گردیده باشد جلسات سری دائر کند. ولی اعلام حکم باید بهر حال علناً صورت بگیرد.

محاکم مکلفند اسباب حکمی را که صادر میکنند در فیصله خود ذکر نمایند.

ماده یکصد و یکم - تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم بمرك شخص که تعمیل حکم محکمه مشروط به توشیح پادشاه میباشد.

ماده یکصد و دوم - محاکم در قضا یا ی مورد رسیدگی خود احکام این قانون اساسی و قوانین دولت را تطبیق میکنند. هرگاه برای قضیه ای از قضا یا ی مورد رسیدگی در قانون اساسی و قوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام در داخل حدودیکه این قانون اساسی وضع نموده در چندین احوال حکمی صادر میکنند که در نظرشان عدالت را به بهترین صورت ممکن تأمین نماید.

د قضائیه قوی به واک اختیار کنیی به هغز د عرو غورسی پرته ده چه پکنیی حقیقی یا حکمی اشخاص - که هه هم دولت وی د مدعی یا مدعی علیه حیثیت لری او د قضاء په و رانندی د قانون د حکمونو سره سم دا نری شی. هیخ قانون په هیخ حالت کنیی دانه شی کولی چه یوه قضیه یا یوه ساحه د دولت د قضائیی قوی د واک اختیار له کرینی خخه په هغه دول چه په دی فصل کنیی ئی بریدونه معلوم شوی و باسی او بل مقام ته ئی و سپاری.

د احکام د عسکری محکمو د جوړیدو مخه نه نیسی. خود د محکمی به یوازی د هغو جرمونو د پاره وی چه د افغانستان له اردو سره اړه لری د عسکری محکمو تشکیل او واک اختیار په قانون کنیی بنودل کیزی. نه نوی یمه ماده - قاضیان د قاضی القضاة په پیشنهاد د باچاته له خواتیا کل کیزی.

که چیری یو قاضی یو جرم و کری نوستره محکمه دده په حال غور کوی او دده د دفاع له اوریدونه پس باچاته دده د عزل پیشنهاد وړانندی کرلی شی.

هر کله چه د باچا له خواددغه پیشنهاد ملا تر وشی نو قاضی د خپلی وظیفی نه معزولیزی. د قاضیا نو بد اول، او چول پوښتیدل او د تقاعد پیشنهادی د قانون د حکمو نوسره سم دستری محکمی په واک اختیار کنیی دی.

د قاضیا نو د پاره د قانون له پلوه مناسب معاش تیا کل کیزی. قاضیان نه شی کولی چه دخپلو وظیفو په وخت کنیی په نورو چارو بوخت شی.

سلمه ماده - د افغانستان په محکمو کنیی محاکمه په ښکاره دول کیزی او د قانون د حکمو نوسره سم هر څوک دور تلو حق لری. محکمه کولی شی چه په هغو گونو حالاتو کنیی چه قانون بنودلی دی پتی غونډی و کری خود حکم او رول به هر و مرو ښکاره وی.

محکمی مکافی دی چه دخپل ور کړی حکم سره یو ځای به په فیصله کنیی د حکم سببونه هم څرگندوی. یوسل و یوه ماده - د محکمو د تولو و قطععی پریکړو عملی کول واجب دی خود چا د هر گک د حکم په حالت کنیی د تعمیل د پاره د باچا ښکوال شرط دی.

یوسل و دوهمه ماده - محکمی چه په کومو پېښو یا ندی غورسی کوی په هغو کنیی ددی اساسی قانون او د دولت د قوانینو حکمو نه پر ځای کوی که د غورسی لاندی پېښو دیوی پېښی په باب په اساسی قانون او د دولت په قوانینو کنیی کوم حکم نه وی نو ه حکمی د اسلامی شریعت د حنفی مذهب د کلی اساسونو له مخه په هغه چو کاتب کنیی دننه چه دی اساسی قانون بنودلی دی په دغه باب یو داسی حکم را باسی چه ددوی په نظر کنیی څومره چه ممکنه وی عدالت تر توالو په ښه توگه لاس ته راوری.

يوسل دريمه ماده - د جرمنونو څېړنه د قانون د حکمو نوسره سم د مدعي العموم له خوا چه د دولت په اجرائيه قوه پوري تړلی دي کيږي.

يوسل څلورمه ماده - د دي اساسی قانون د حکمونو درعايت سره هغه قاعدی چه د محکمو د اجرائتو او تشکيلاتو او د قاضيانو له چارو سره اړه لري، د قانون له پلوه سمیږي. د دي قوانینو لوی هدف د دي چه په قضائتي مرافقو تشکيلاتو، واک اختيار او د محاکمې د عمل په لارو کښي يو والی راشي.

يوسل وپنځمه ماده - ستره محکمه له نه وغړو جوړيږي چه ټول د باچا له پلوه تيا کلي کيږي.

باچا دستري محکمی غړی د داسی خلکو له منځه غوره کوی چه دغه صفتونه ولري:

- ۱- د عمر پنځه دیرش کاله ئی پوره کړی وی.
- ۲- د شپږ څلوېښتمی مادی په حکم برابر دشوری په غړیتوب باندي د غوره کیدو جوگه وي.
- ۳- د حقوقو په علم - د حقوقو په ملی هدفونو او د افغانستان په حقوقی نظام باندي په پوره اندازه پوه وی.

باچا دستري محکمی یو غړی چه عمر ئی له څلویښتو کم او له شپږتوزیات نه وی د قاضی القضاات په حیث تاکی باچا کولی شی چه د قاضی القضاات او دستري محکمی د غړو په مقرری باندي د مقرری له وخته هر لس کاله پس نوی نظر وکړی - د دي حکم او دیو سار شپږمی مادی د حکم نه پرته په بل هیڅ ډول قاضی القضاات او دستري محکمی غړی له خپلو وظیفو نه ویستل کیدلی نه شی.

دهغه حالت نه غیر چه په یوسل و شپږمه ماده کښي بیان شوي دي قاضی القضاات او دستري محکمی غړی د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته تر عمره پوري د خدمت دوری له ټولو مالی بڼیکړونه فائده اخلی.

د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته قاضی القضاات او دستري محکمی غړی د حکومت مشر توب یا غړیتوب او د دولت ماموریت نه شی کولای.

قاضی القضاات او دستري محکمی غړی نه شی کولای چه د وظیفی د چولو په موده کښي یا تر هغې وروسته په سیاسی گوندونو کښي گډون وکړي.

يوسل و شپږمه ماده - که چري دا ولسی جرگی له دریمی برخي نه زیات غړی د وظیفی له اجرانه دراپور ته شوي، جرم په تور د قاضی القضاات یا دستري محکمی دیوه یا څو تنو غړو د محاکمې غوښتنه وکړی او جرگه د دوو برخو غړو دراپوپه اکثریت داغوښتنه و منی نو د تورن لاس له کاره ویستل کيږي او د څیړونکی د لگی د تا کلو د پاره لویه جرگه جوړيږي - که چيري لویه جرگه د لگی دراپور له کتنی وروسته د دوو برخو غړو دراپوپه اکثریت د تورن محاکمه لازمه و بولی نویو غړی په تورن باندي د دعوی سوړولو او د اتونویوه د لگی

مادی یکصد و سوم - تحقیق جرایم از طرف مدعی العموم که جزء قوه اجرائیه دولت است مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

ماده یکصد و چهارم - بارعایت احکام این قانون اساسی قواعد مربوط به تشکیلات، و اجرائات محاکم و امور مربوط به قضاات توسط قانون تنظیم میگردد. هدف عمده این قوانین توحید مرافق قضائتي و توحید تشکیلات، صلاحیت و طرز العمل محاکمه میباشد.

ماده یکصد و پنجم - ستره محکمه مرکبست از نه عضو که از طرف پادشاه تعیین میشود.

پادشاه اعضای ستره محکمه را از بین اشخاص تعیین میکند که دارای اوصاف ذیل باشند:

- ۱- سی و پنج سالگی را تکمیل کرده باشد.
- ۲- اهلیت انتخاب شدن بعضویت شوری را مطابق به حکم ماده چهل و ششم داشته باشد.
- ۳- از علم حقوق - اهداف ملی - حقوق و نظام حقوقی افغانستان آگاهی کافی داشته باشد.

پادشاه یک نفر از جمله اعضای ستره محکمه را که سن آن از چهل کمتر و از شصت زیاد تر نباشد به حیث قاضی القضاات تعیین می نماید.

پادشاه میتواند بر تعیین قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از مرور هر ده سال از تاریخ تعیین شان بوظایف مذکور تجدید نظر بنماید. بارعایت این حکم و حکم ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه به هیچ وسیله دیگر از وظیفه شان بر طرف نمیشوند.

باستثنای حالت مندرج ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از تمام امتیازات مالی دوره خدمت شان مستفید میشوند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند بعد از ختم دوره خدمت شان رئیس یا اعضای حکومت، عضو شوری یا مامور دولت باشند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه و بعد از آن در احزاب سیاسی شمولیت ورزند.

ماده یکصد و ششم هر گاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه محاکمه قاضی القضاات یا یک یا چند عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام بجرم ناشی از اجرای وظیفه تقاضا نماید و جرگه مذکور این تقاضا را با کثرت دو ثلث اعضاء تصویب کند متهم از وظیفه سبکدوش میشود و لویه جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. هر گاه لویه جرگه بعد از مطالعه راپور هیئت با کثرت دو ثلث اعضاء محاکمه متهم را لازم بداند از بین اعضا یک نفر را جهت اقامه دعوی و هیئت را مرکب از هشت نفر برای اجرای محاکمه تعیین میکند.

این هیئت تحت ریاست رئیس مشرانو جرگه متهم را مطابق به طرر العمل محاکمه جزائی که در ستره محکمه تطبیق میگردد محاکمه می نماید و در صورتیکه جرم متهم ثابت شود او را از وظیفه عزل کرده به جزاء محکوم میسازد.

ماده یکصد و هفتم ستره محکمه مرجع نهایی قضائی افغانستان است. ستره محکمه تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضائی دولت را مطابق به احکام این قانون اساسی و قوانین تنظیم مینماید.

ستره محکمه تدابیر لازم را جهت تنظیم امور اداری محاکم اتخاذ میکند.

بودجه قوه قضائیه از طرف قاضی القضاة بمشوره حکومت ترتیب گردیده بعد از موافقه ستره محکمه بحیث یک جزء بودجه دولت توسط حکومت به شوری تقدیم میشود.

تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه میباشد در مورد مامورین و سائر کارکنان اداری قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سائر کارکنان اداری دولت نافذ میباشد. ولی تعیین - ترفیع - عزل - مواخذه و تقاعد شان توسط ستره محکمه برفق قانون صورت میگردد.

فصل هشتم اداره

ماده یکصد و هشتم - اداره افغانستان بر اصل مرکزیت مطابق به احکام این فصل استوار است.

اداره مرکزی بموجب قانون بیک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در راس هر کدام آن یک نفر وزیر قرار دارد. واحدهای اداره محلی ولایت است. تعداد، ساحه اجزا و تشکیلات ولایت توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و نهم - در هر ولایت یک ولایت جرگه تشکیل میشود. اعضای ولایت جرگه توسط انتخابات آزاد - عمومی - مستقیم و سری از طرف ساکنین ولایت انتخاب میگردد. ولایت جرگه یک نفر از اعضای خود را بحیث رئیس انتخاب مینماید.

ولایت جرگه در تمامین اهداف انکشافی دولت بنحویکه در قوانین تصریح میگردد سهم میگردد. همچنین این جرگه برای بهبود امور و انکشاف اوضاع عمومی ولایت به حکومت ولایت مشوره میدهد.

ولایت جرگه وظائف خود را به همکاری حکومت ولایت اجرا مینماید.

برای اعضای ولایت جرگه معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد.

دمحاکمی دچلو لودپاره تاکی - دادلکی د مشرانو جرگی د مشر په مشرتوب دهغی جزائی محاکمی دتک لاری سره سم تورن محاکمه کوی چه په ستره محکمه کښی پری عمل کیزی او که چیری په تورن باندې جرم ثابت شی نور دی دوظیفی نه معزولوی اوسزا ورکوی.

یوسل و اوومه ماده - ستره محکمه د افغانستان نهایی قضائی مرجع ده. ستره محکمه ددې اساسی قانون او قوانینو د حکمو نو سره سم د محکمو اجراءات او تشکیلات او د دولت قضائی چارې سموی - ستره محکمه د محکمو د اداری چارو د سمون دپاره ضروری لاری چاری برابروی.

د قضائی قوی بودجه د قاضی القضاة له خوا د حکومت په سلاجوریزی او دستری محکمی له منلو وروسته د دولت د بودجی دیوی برخی په څیر د حکومت په لاس شوری ته وړاندې کیزی.

د قضائی قوی د بودجی دلکولو واک اختیار دستری محکمی په لاس کښی دی.

د قضائی قوی د مامورینو او تولو اداری کار کوونکو په باب د دولت د مامورینو او تولو اداری کار کوونکو د قوانینو حکمو نه نافذ دی خوددوی تامل - اوچتول - عزل - پوستیدل او تقاعد ورکول د قانون سره سم دستری محکمی له پلوه کیزی.

انم فصل

اداره

یوسل و اتمه ماده - د افغانستان اداره ددې فصل د حکمو نوسره سم د مرکزیت په اساس ولاړه ده. مرکزی اداره د قانون له مخی په یوشمیر اداری - یو کونو - باندې ویشله کیزی چه د هر یوه مشری دیو وزیر په لاس کښی ده.

د سیمه ایزی اداری یو ولایت دی - د ولایو نو شمیر سیمه، برخی او تشکیلات د قانون له مخه بنودل کیزی.

یوسل و نهمه ماده - په هر ولایت کښی یوه د ولایت جرگه جوړیزی د ولایت د جرگی غړی د آزاد و او عامو سمسما و او پتو او انتخاباتو له لاری د ولایت دخلکو له خوا غوره کیزی.

د ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یوتن د مشر په توگه غوره کوی.

د ولایت جرگه لکه چه په قانون کښی بنودل کیزی د دولت د انکشافی هدفونو په پوره کولو کښی برخه اخلی او هم دا جرگه د ولایت د چارو د ښه کیدو او د ولایت د عمومی اوضا عود انکشاف دپاره د ولایت حکومت ته سلاور کوی.

د ولایت جرگه خپلی وظیفی د ولایت د حکومت په ملکرتیا سرته رسوی.

د ولایت جرگی د غړو لپاره د قانون له پلوه مناسب معاش تامل کیزی.

ماده یکصد و دهم - برای تنظیم امور مربوط به اداره محلی قوانین وضع میگردد که در آن اصول مندرج این فصل رعایت میشود.

از جمله اهداف این قوانین تعمیم جرگه ها تا درجه قری و تأمین اشتراک روزافزون آن در اداره محلی میباشد.

ماده یکصد و یازدهم - برای اداره امور شهری بنا روالی ها تشکیل

میشود. مجالس بنا روالی از طریق انتخابات آزاد عمومی

مستقیم و سری تاسیس میگردد. با رعایت احکام این فصل

امور مربوط به بنا روالی ها توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و دوازدهم - وظائف اداره توسط مامورین و سایر

کارکنان اداری اجرا میشود.

برای مامورین و سائر کارکنان اداری معاش مناسب

توسط قانون تعیین میگردد.

حقوق و وظائف مامورین و سائر کارکنان اداری توسط

قانون تنظیم میشود.

فصل نهم

حالت اضطرار

ماده یکصد و سیزدهم - هرگاه بعلت حرب، خطر حرب، اغتشاش و خیم

یا حالت مماثلی که مملکت را با خطر مواجهه سازد حفظ

استقلال و حیات ملی از مجری ای که در قانون اساسی تعیین

شده نامکن گردد در حالت اضطرار از طرف پادشاه اعلان میشود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از سه ماه دوام نماید برای

تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است.

ماده یکصد و چاردهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند تمام یا

بعضی صلاحیت های شوری را بحکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و پانزدهم - در حالت اضطرار حکومت میتواند بعد از

موافقه ستره محکمه تنفیذ احکام ذیل این قانون اساسی را

توسط فرامین تقنینی معطل سازد یا بران قیودی وضع نماید:

۱/ حکم فقره اول ماده بیست و هشتم

۲/ حکم فقره سوم ماده بیست و نهم

۳/ حکم فقره دوم ماده سیم

۴/ حکم فقره اول ماده سی و دوم

۵/ حکم فقره اول ماده سی و سوم

ماده یکصد و شانزدهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند پایتخت

را به محل دیگری غیر از شهر کابل موقتاً انتقال دهد.

ماده یکصد و هفدهم - هرگاه دوره تقنینیه اولی جرگه یاد وره خدمت

یک قسمت از اعضای مشرانو جرگه در اثناي حالت اضطرار

ختم شود پادشاه میتواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی

یوسل و لسمه ماده - دسیمه ایزی اداری دسمون دپاره داسی قوانین

جوړیزی چه په هغو کښی ددې فصل د حکمونو رعایت کیزی

ددی قوانینو په مقصدونو کښی یو داهم دی چه دا قسم جرگی

تر کلیو پورې وغځیزی او په سیمه ایزه اداره کښی ددوې

دورخ په ورخ زیاتیدونکی گډون مطلب پوره شی .

یوسل و یوولسمه ماده - دښاری چارو د اداری دپاره بنا روالی جوړیزی

دښاروالیو تولنی د آزادو - عا مو - پتو او سما سو ان تخا با تو

له لاری جوړیزی .

ددی فصل د حکمونو در رعایت سره په بنا روالی پورې

ترلی چارې د قانون له پلوه سمیزی .

یوسل و دوولسمه ماده - اداری وظیفی د اداری مامورینو او نورو

کار کوونکو په لاس پر خای کیزی

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو دپاره د قانون

له مخه مناسب معاش تا کل کیزی .

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو د حقونه او وظیفی

په قانون کښی ښودل کیزی .

فصل نهم

داضطرار حالت

یوسل و دیار لسمه ماده - که چیری د جنگ - د جنگ د خطر

د سختی الی گولی یا بل د غسی حالت له کبله چه مملکت ته

خطر ه راپورته کری اود خپلواک اوملی ژوند ساتنه په هغه

لار چه دی اساسی قانون ښو دلی ده ناممکنه شی نو د باچا

له خوا د اضطرار حالت اعلامیزی

که دا اضطرار حالت له درې میا شتونه او زده شی نو دهغه د چاری

ساتلو د پاره د لویې جرگی مننه شرط ده .

یوسل و خوار لسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا اختیار لری چه

د شوری تول یا خینی واکونه د حکومت په لاس کښی ور کری .

یوسل و پنځلسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی حکومت کولی شی

چه دستری محکمی د موافقی اخستلو نه وروسته د اساسی

قانون د لاندنیو حکمونو چلند د تقنینی فرمانونو له مخه یا

وغځندی وی او یا پری قیدونه ولکوی :

۱ - د اتو یشتمی مادی د لمری فقری حکم .

۲ - دنهه ویشتمی مادی د دریمی فقری حکم .

۳ - د دیرشمی مادی د دویمی فقری حکم .

۴ - د دوه دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

۵ - د درې دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

یوسل و شپاړسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا پایتخت

د کابل دښار نه بل خای ته موقتاً لیزدولی شی .

یوسل او وولسمه ماده - که چیری دولسی جرگی تقنینی دوره یا

د مشرانو جرگی د خپنو غړو د خدمت دوره دا اضطرار

د حالت په موده کښی ختمه شی باچا کولی شی چه نوی

انتخابات و خنډوی او د اولسی جرگی تقنینی دوره یا د مشرانو جرگی د نوموړو غړو د خدمت دوره د اضطرار حالت تر پایه او زده کاندې نوي انتخابات د اضطرار د حالت په ختم پسې سملاسی اجراء کیزی .

یوسل و اتلسمه ماده - د اضطرار په حالت کېنې اساسی قانون نه تعدیلیزی .

یوسل و نولسمه ماده - د اضطرار د حالت له ختمیدو سره جوخت ټول هغه اقدامات چه دیوسل و پنځلسمی مادی له مخه شوی وی له اعتباره پریوخی . هغه اقدامات چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه شوی وی د اضطرار د حالت له ختمیدو وروسته دشوری د لومړی غونډی له نیتی نه په یوه میاشت کېنې دننه دشوری ته وړاندې کیزی او که چیری شوری هغه ونه منی نوله اعتباره غورځیزی .

که چیری د اضطرار په حالت کېنې داسی یو حکومت جوړ شوی وی چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه یی د اولسی جرگی د باور رایه نه وی اخیستی نو د اضطرار د حالت په ختمیدو پسې سملاسی په حکومت باندی د باور درائی موضوع په اولسی جرگه کېنې د بحث لاندی راخی او فیصله وړ باندی کیزی

لسم فصل

تعدیل

یوسل و شلمه ماده - ددی اساسی قانون د حکم و نوسره سم د اسلام د پیروی اصل او د مشروطه باچائی اساس او په اتمه ماده کېنې راغلی ارزښتونه تعدیل کیدلی نه شی .

د اساسی قانون نوری برخی دوزیرانو د ټولنی یا د اولسی جرگی یا مشرانو جرگی د دریمی برخی غړو په پیشنهاد ددی فصل د حکم و سره سم تعدیل کیدی شی .

یوسل و یو ویشتمه ماده - د تعدیل پیشنهاد لویه جرگه گوری او که چیری د لویې جرگی د غړو اکثریت د تعدیل ضرورت و منی نو د خپلو غړو له منځه یوه دلگی د تعدیل د طرحی تیا رولو دپاره تاکی - د ادلگی د وزیرانو د ټولنی او ستیری محکمی په سلا طرح جوړوی اولویې جرگی ته ئی وړاندی کوی .

که چیری لویه جرگه د غړو په اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح باچا ته وړاندی کیزی - با چا شوری ما توی د تعدیل د طرحی نه ټول اولس خبروی اود نويو انتخاباتو تاریخ اعلانوی - دشوری له ماتیدو نه وروسته د څلور میاشتو په موده کېنې دننه دننه نوي انتخابات کیزی .

یوسل و دوه ویشتمه ماده - دشوری په پرانستلوا و د حکومت جوړیدو پسې سم باچا لویه جرگه راغواړی - لویه جرگه د تعدیل طرح کوری او متن یی منی او یا ئی نه منی دلویې جرگی تصویب په دی باب د غړو د دوو برخو په اکثریت کیزی اود باچا په ښکولو نافذ کیزی .

بگذارد و دوره تقنینیه اولسی جرگه یادوره خدمت اعضای مذکور مشرانو جرگه را تاختم حالت اضطرار تمدید دهد .

بعد از ختم حالت اضطرار بلافاصله انتخابات اجراء میگردد .

ماده یکصد و هژدهم - در حالت اضطرار قانون اساسی تعدیل نمیشود .

ماده یکصد و نوزدهم - در ختم حالت اضطرار اقداما تیکه بر اساس ماده یکصد و پانزدهم بعمل آمده بلافاصله از اعتبار ساقط میشود .

اقداماتیکه بر اساس حکم ماده یکصد و چاردهم از طرف حکومت بعمل آمده در مدت یکماه از تاریخ دایر شدن نخستین جلسه شوری بعد از ختم حالت اضطرار به شوری ارائه میشود و در صورتیکه شوری آنرا رد کند از اعتبار ساقط میگردد .

هرگاه در حالت اضطرار حکومتی تشکیل شده باشد که در اثر تطبیق ماده یکصد و چاردهم رای اعتماد اولسی جرگه را حاصل نکرده باشد موضوع رای اعتماد بر حکومت بلافاصله بعد از ختم حالت اضطرار در اولسی جرگه مورد مباحثه قرار گرفته راجع به آن تصمیم اتخاذ میشود .

فصل دهم

تعدیل

ماده یکصد و بیستم - اصل پیروی از اساسات اسلام - اساس پادشاهی مشروطه مطابق به احکام این قانون اساسی و ارزش های مندرج ماده هشتم تعدیل نمیشود .

تعدیل دیگر محتویات قانون اساسی به پیشنهاد مجلس وزراء یا یک ثلث از اعضای اولسی جرگه یا مشرانو جرگه مطابق به احکام این فصل صورت میگیرد .

ماده یکصد و بیست و یکم - پیشنهاد تعدیل را لویه جرگه مطالعه میکند و در صورتیکه اکثریت اعضای آن ضرورت تعدیل را تصویب کند هیئتی از بین اعضاء جهت تهیه طرح تعدیل تعیین مینماید این هیئت طرح تعدیل را به مشوره مجلس وزراء و ستیره محکمه تهیه نموده به لویه جرگه تقدیم میکند .

هرگاه لویه جرگه با اکثریت اعضاء طرح تعدیل را تصویب کند طرح به پادشاه تقدیم میشود پادشاه شوری را منحل ساخته طرح تعدیل را با اطلاع عامه میرساند و تاریخ انتخابات مجدد را اعلام میکند . انتخابات مجدد در خلال چارماه از تاریخ انحلال شوری انجام می یابد .

ماده یکصد و بیست و دوم - به تعقیب افتتاح شوری و تشکیل حکومت پادشاه لویه جرگه را دایر میکند . لویه جرگه طرح تعدیل را مطالعه کرده متن آنرا قبول یا رد مینماید . تصویب لویه جرگه درین مورد به اکثریت دو ثلث اعضاء اتخاذ میشود و بعد از توشیح پادشاه نافذ میگردد .

جبین رسمی

یوولسم فصل

انتقالی حکمونه

یوسل و درویشتمه ماده۔ ددی فصل دمحتویاتوله رعایت سره۔ ددی اساسی قانون حکمونه له هغه تاریخ نه نافذ کیزی چه دباچا

له پلوه بنکوللی او اعلام شی۔

یوسل او واخلیر ویشتمه ماده۔ دباچاله پلوه ددی اساسی قانون

د اعلامید و نه وروسته د ملی شوری او داعیانو مجلسونو نه ر نکیدالی

کنیل کیزی۔

یوسل و پنځه ویشتمه ماده۔ نوې شوری د ۱۳۴۴ هجری شمسی کال

د میزان په دوه ویشتمه ورځ پرانستله کیزی۔

ددی اساسی قانون د اعلامید او د نوې شوری

د پرانستلو تر منځ موده د انتقال دوره کنیل کیزی۔

د انتقال په دوره کینی د شوری واک اختیار حکومت ته

سپارل کیزی۔

هغه تقنینی فرمانونه چه د انتقال په دوره کینی ددی فصل

په حکمو تو برابر او غچی داووه او یایمی مادی د حکم سره سم

شوری ته بنودل کیزی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کینی یو داسی

حالت پیدا شی چه ددی اساسی قانون د حکمونو سره سم

دلویی جرگی د ائریدل غواری نو د شوری او اعیانو نو نک شوی

مجلسونو نه رابلل کیزی او دا ته او یایمی مادی سره سم لویه جرگه

جوړیژی۔ څرنگه چه د نوموړی حالت د راپیدا کیدو په وخت کینی

لا د ولایاتو جرگی نه ددی جوړی شوی نو ځکه لویه جرگه بی

د ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیژی۔

یوسل و شپږ ویشتمه ماده۔ په انتقالی دوره کینی د حکومت په وظایفو

کینی د چاری شاملی دی:

۱/ چه د انتخاباتو۔ اساسی تشکیلاتو۔ مطبوعاتو او

د قضائی واک اختیار او تشکیلاتو په باب تقنینی فرمانونه جوړ او

د بنکولو د پاروئی باچا ته وړاندی کری۔

۲/ چه د سیاسی کونونو او ولایتی جرگو د قوانینو مسودی

تیاری او هغه شوری ته ئی وړاندی کری چه د انتقالی دوری

نه وروسته جوړیژی۔

۳/ چه ددی اساسی قانون د حکمونو د عملی کولو د پارو

ضروری اقدامات و کری۔

یوسل و اووه ویشتمه ماده۔ ستره محکمه د ۱۳۴۶ هجری شمسی

کول د میزان په دوه ویشتمه نیټه جوړیژی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کینی ددی اساسی قانون

د پنځلسمی۔ اوولسمی۔ یو ویشتمی۔ دوه ویشتمی او

یوسل و پنځلسمی مادی د عملی کولو ضرورت پینس شی نو ددغو مادو

حکمونو د ستری محکمی یا قاضی القضاة د کونونو نه پرته عملی کیزی۔

ددی اساسی قانون د نافذ کیدو او د ستری محکمی د جوړیدو

تر منځ موده کینی باچا صلاحیت لری د ستری محکمی د وظیفو

د اجراء د تاءمین لپاره ضروری تدبیرونه برابر کری۔

یوسل و اته ویشتمه ماده۔ ټول هغه قوانین چه ددی اساسی قانون

د نافذ کیدو نه مخکې منځ ته راوتلی دی په دی شرط نافذ کنیل کیزی

چه ددی اساسی قانون له حکمونو سره تناقض و نه لری او نویو قوانینو

لغو کری نه وی۔

فصل یازدهم

احکام انتقالی

ماده یکصد و بیست و سوم۔ بارعایت محتویات این فصل، احکام این قانون

اساسی از تاریخ توشیح و اعلام از طرف پادشاه نافذ

میگردد۔

ماده یکصد و بیست و چهارم۔ بعد از آنکه پادشاه این قانون اساسی را

اعلام نماید مجلسین شوری ملی و اعیان منحل شده میشوند۔

ماده یکصد و بیست و پنجم۔ شوری جدید روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۴

هجری شمسی افتتاح میگردد۔

مدت بین تاریخ اعلام این قانون اساسی و افتتاح شوری

جدید دوره انتقال شمرده میشود۔

در دوره انتقال صلاحیت شوری به حکومت تفویض میگردد۔

فرامین تقنینی ایکه در خلال دوره انتقال بروفق احکام

این فصل صادر میگردد مطابقت به احکام ماده هفتاد و هفتم

به شوری ارائه میشود۔

اگر در اثنای دوره انتقال یکی از حالاتی ظهور نماید

که بر طبق احکام این قانون اساسی وجود لویه جرگه را ایجاب

میکند مجلسین منحل شده شوری ملی و اعیان دعوت گردیده

لویه جرگه بر طبق ماده هفتاد و هشتم دایر میشود

چون در مرقع ظهور یکی از حالات مذکور هنوز جرگه

های ولایات بوجود نیامده لویه جرگه بدون وجود وسای

جرگه های ولایات تشکیل میگردد۔

ماده یکصد و بیست و ششم۔ در دوره انتقال از جمله وظایف

حکومت است که:

۱- فرامین تقنینی مربوط به انتخابات تشکیلات، اساسی،

مطبوعات و تشکیلات و صلاحیت قضائی را ترتیب نموده

به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند۔

۲- مسوده قوانین مربوط به احزاب سیاسی و جرگه های

ولایات را تهیه نموده به شوری ایکه بعد از ختم دوره انتقال

دائر میگردد، تقدیم کند۔

۳- تدابیر لازم را جهت آماده ساختن زمینه برای

تطبیق احکام این قانون اساسی اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هفتم۔ ستره محکمه روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۶

هجری شمسی تشکیل میگردد۔

هرگاه در اثنای دوره انتقالی به تطبیق مواد پانزدهم-

هفدهم- نوزدهم- بیست و یکم- بیست و دوم و یکصد و پانزدهم

این قانون اساسی ضرورت بیفتد احکام مواد مذکور بدون

شمول ستره محکمه یا قاضی القضاة تطبیق میگردد۔

در مدت بین تاریخ نفاذ این قانون اساسی و تشکیل ستره

محکمه پادشاه صلاحیت دارد بمنظور تأمین اجرای وظایف

ستره محکمه تدابیر لازم اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هشتم۔ قوانینیکه قبل از تاریخ نفاذ این قانون

اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده میشود که مناقض

احکام این قانون اساسی نبوده و قوانین جدید آنرا لغاء

نکرده باشد۔ (دپوهنی مطبعه)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**